

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 159

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
POSLOVALNICA: 25-67 in 28-67
TELEFON: CELJE, Prešernova 3, tel. 280
LJUBLJANA: 46-91

Maribor, sredo 17. julija 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.40

Cena
din 1.—

Danes Rooseveltova odločitev

**Ogromna večina članov demokratskega konventa v Chicagu zahteva ponovno kandidaturu Roosevelta za prezidenta - Manifestacije za Roosevelta v konventu
Simpatije vseh Američanov na strani Anglije**

CHICAGO, 17. julija. Reuter. Na kraju včerajšnjega zasedanja demokratskega konventa so priredili Rooseveltu spontane manifestacije. Roosevelt je vstopil v dvorano med govorom senatorja Barkeleya. Ko je govornik našteval uspehe sedanjice vlade in stavljal Roosevelta med najzastojnejše prezidente USA, so navzoči vstali in priredili Rooseveltu dolgotrajne ovacije. Smatrajo, da bo Roosevelt kandidiral tretjič tudi v primeru, da ne bo soglasno izvoljen za kandidata.

CHICAGO, 17. julija. Reuter. Predsednik demokratske stranke Barkeley je včeraj na konventu demokratske stranke prečital poslanico prezidenta Roosevelta, v kateri ta izjavlja, da ni nikoli izjavil, da naj bi bil izvoljen za kandidata za predsedniško mesto in da želi poudariti, da ne mara izvajati nikakega vpliva na delegate, za katerega kandidata naj se odločijo: vsak delegat je popol-

noma svoboden v tem, koga hoče voliti. Iz te izjave, je dejal Barkeley, pa sledi, da se prezident Roosevelt ni odrekel kandidaturi. Poudaril je, da je Roosevelt v teh 7 letih preobrazil ameriški narod in se izkazal za največjega demokrata sveta. Na te besede se je dvignila vsa dvorana, ki je stoje frenetično ploskala in manifestirala za Roosevelta. Silšali so se vzkliti: »Hočemo Roosevel-

ta!«, »Amerika potrebuje Roosevelta!« in podobno. Manifestacije so trajale polnih 25 minut. Nato je Barkeley očrtal zunanjo politiko stranke. Dejal je, da so ne le USA, ampak cela zahodna polobla svetišče svobodnih ljudi. Zato so v tem boju, ko gre za ohranitev demokratskih svobod in individualnih pravic človeka, simpatije vseh Američanov na strani Anglije, ki ji je treba nuditi vso pomoč. S tem nikakor ni rečeno, da se mislimo zaplesti v vojno v Evropi. To pomeni, da se moramo v smislu Monroeve doktrine pripravljati, da odbijemo vsak napad na našo celino. Pripravljati se moramo moralno, telesno, gospodarsko in mehančno proti onim, ki žele razbiti našo civilizacijo.

LONDON, 17. julija. Reuter. Senator Pepper se je v včerajšnjem govoru na konventu demokratske stranke v Chicagu zavzel za čim večjo pomoč Angliji in za tretjo kandidaturu Roosevelta. Razpoloženje med delegati je absolutno za tretjo izvolitev Roosevelta. V ponujenih krogi računajo, da je za Roosevelta od 1094 delegatov že 904.

WASHINGTON, 17. julija. Reuter. Na vprašanje novinarjev, zakaj ne poda svoje končne odločitve, je Roosevelt dejal novinarjem, da bo drevi sporočeno v Chicagu, ali želi kandidirati ali ne. Senator Barkley bo podal Rooseveltovo odločitev ob koncu svojega govora na kongresu demokratske stranke.

Anglija ne bi sprejela ultimata

Na vesti, da bo Nemčija stavila Angliji ultimatum, da se vda ali sprejme napad, odgovarjajo v Londonu, da bodo nadaljevali vojno do konca

NEW YORK, 17. julija. Ass. Press. Ameriški listi poročajo iz Rima in od drugod, da je treba računati z novim potovanjem italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Berlin. Ob tej priliki naj bi Hitler pred rajstvom objavil Angliji ultimatum, da se podredi volji sil osi, ali pa sprejme napad. Nekateri listi govorijo tudi že o podrobnosti pogojev, ki naj bi bili stavljeni Angliji. Iz Londona pa izjavljajo, da Anglija ne bi sprejela nobenega ultimata, ker je trdno odločena voditi vojno dalje do svoje zmage.

ODLOČEN ODGOVOR LONDONA

LONDON, 17. julija. Reuter. Sinoči so bile po balkanskih prestolnicah razširjene govorice o nekakšnih nemških ml. rovnih predlogih Vel. Britaniji, preden naj bi se pričel napad nanjo. S tem v zvezi so vedeli povedati celo o predstojem novem potovanju grofa Ciana v Berlin. V Londonu je o vsem tem znano le po pripovedovanju. Medtem pa grede utrditvena in obrambna dela svojo pot in storjeni so vedno novi ukrepi o čim bolj solidni okrepitvi odpora v primeru napada na Anglijo. Velika Britanija je slej ko prej odločena boj nadaljevati za vsako ceno. Po poročilih iz Nemčije so tam vtisi angleških zračnih napadov vedno močnejši. Upanje na kako Churchillovo demisijsko smatranje v Londonu za zabavno.

SODUA ANGLEŠKEGA TISKA

LONDON, 17. julija. Reuter. Angleški tisk se intenzivno ukvarja z vprašanjem nemškega napada na Anglijo, javno mnenje pa ne kaže nobenega vznemirjanja ali znakov zbežanosti. Ta mir si je mogoče razlagati predvsem s tem, da pozna angleško javno mnenje sovražnikove metode, ki skušajo ustvariti vedno atmosfero navideznega mira in zatiranja, za katero naj se skrijejo priprave in resnični nameni, na drugi strani pa na točnih informacijah, ki jih zbira angleško izvidniško letalstvo o nemških pripravah za napad. Ni morda gojo naključje, pišejo »Times«, da so angleška letala v zadnjem času redno bombardirala ladje male tonaže, ki so zasidrane v ustjih nemških rek in holandskih kanalov. Mimo tega je naše letalstvo vztrajno in uspešno bombardiralo zaloge pogonskega materiala, letališča, postaje in ostale objekte, o katerih je imelo zanesljive informacije. List pravi, da potrebuje Nemčija po zlomu Francije določen čas, da pripravi napad na Anglijo. Sami Göring je zahteval odmor za nemške pilote in za popravila letalstva. Nemčija nikakor ne podcenjuje moči Anglije, zato se hoče na ta napad temeljiteje pripraviti.

UVEDBA IZREDNIH SODIŠČ

LONDON, 17. julija. Reuter. Na včerajšnji seji parlamenta je minister za deželno varnost Anderson objavil zakonski predlog o uvedbi izrednih sodišč, ki bodo poslovala v primeru invazije. Za ropanje in predažo listin sovražniku je

predvidena smrtna kazen. Attlee je obrazil, da je radi zaposlenosti vojnih ladij drugje evakuacija otrok odložena; izrekel je zahvalo USA in dominionom.

ITALIJANSKI GLAS IZ ANGLIJE

NEKJE V ZAHODNI EVROPI, 17. jul. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča o vtisih, ki so jih prinesli nekateri diplomati iz Anglije. Angleži spremljajo dogodke prežeti s tradicionalnim ponosom in ne morejo verjeti, da bi jih mogel presenetiti poraz. Zato so tudi proti stroгим ukrepom, ki jih je izdal Churchill. V mesta prihajajo stalno nove čete in

Angleži o načrtih novega reda

Kakšna naj bi bila po nemških načrtih bodoča Evropa — Možnost, da Anglija se daj sploh še ne bo napadena — Anglija rajši za vojno kot za novi red

LONDON, 17. julija. Reuter. Diplomatska korespondenta B.B.C., t. j. angleškega radia, Weymouth in Void, sta podala oceno položaja z angleškega vidika napram načrtom novega nemškega reda v Evropi. Po njih mnenju gre za podoben načrt, o kakršnem je sanjal že svojčas Napoleon, ko je hotel zavzeti angleške otoke. Le da je v modernih časih tak načrt mnogo kompliciranjši, kakor oni, ki si ga je zamišljal Napoleon. Finančno in gospodarsko stran »novega reda« so izdelale finančne kapacitete, kakor so dr. Schacht in dr. do vseh podrobnosti. Strateški načrt je napravila generaliteta, političnega pa strankno

vodstvo. Vkljub temu dvomita korespondenta o njih uspešnosti. Nemčija, skandinavske države, Belgija in morda še Francija, naj bi tvorile industrijsko jedro, okoli katerega bi se nanizale vse ostale evropske države, ki bi liranile jedro. Napoleon je najprej konsolidiral kontinent in šele nato je nameraval napad na Anglijo. Skušal je pridobiti evropske narode s tem, da jim je dajal široke samouprave. Po mnenju obeh korespondentov pa bi »novi red« predstavljal le razširjeno Nemčijo. Kakor Napoleon, tako tudi Nemčija ne razpolaga z mornarico, Nemčija pa tudi ni absoluten gospodar več v zraku. Zato verjetno ne bo tvegala izkrcanja v Angliji, ampak bo Anglijo sa-

mo skušala oslabil s silovitimi bombardiranj. Tako misli tudi ameriški strateg Mahon. Pač pa bo skušala zadeti Anglijo indirektno. Z napadom v zahodnem Sredozemlju, realno preko Španije, čeprav je ta še izmučena. Ali pa preko Egipta. V tem ji lahko nudi znatne usluge Italija. Vendar tudi tako zavzeta Evropa ne bo mogla ostati zaprt napram svetu, ker je njena industrija vendarle navezana na uvoz iz Amerike in drugih kontinentov. Toda ta uvoz bo preprečevala Anglija. Zato se bo Nemčija prej ali slej morala spraviti nanjo. Za Anglijo je gotovo sameno: boljše vsakršna vojna, kakor mir po načrtih nasprotnika.

Csaky za mir in miroljubnost

BUDIMPEŠTA, 17. julija. MTI. V zunanje-političnem ekspoziju v parlamentu je Csaky naglasil potrebo, da se na jugovzhodu Evrope ohrani mir. Prijatelji Madžarske so za tak mir. Madžarska je dospela do višine, s katere se svita k boljši bodočnosti. Država ne bo nikoli nepremišljeno kalila miru, kdor bi to storil, bo imel Madžarsko proti sebi. Dobri odnosi s sosedi niso le potreba Madžarske, nego tudi nekaterih večjih sil. V sporazumu si hoče pridobiti prijateljev in ne sovražnikov. Dosedanja težka borba je

odstranjena. Madžarska je pripravljena zdaj na sporazumni pol sodelovati s silami, ki so že večkrat pokazale srce za njo. Csaky se je nato zalival silam osi za pomoč in svari narod pred razno propagando, ki hoče z letaki zrušiti mir in red v državi.

GDANSK SVOBODNA LUKA

BERLIN, 17. julija. DNB. Uradni list objavlja ukrep, da je Gdansk razglašen za svobodno luko.

Laval o nalogah nove Francije

VICHY, 17. julija. United Press. Podpredsednik vlade Laval je dal zastopnikom ameriškega tiska izjavo, v kateri je dejal, da je Francija nehala voditi križarsko vojno človečnosti za druge narode in se bo v bodoče posvetila samo svoji narodni obnovitvi v okviru novega evropskega bloka držav. Sedanja naloga vlade pa je poskrbeti za mir in red in za prehrano 40 milijonov Francozov.

UKINTEV DANSKIH POSLANISTEV

KJEVENHAVEN, 17. julija. DNB. Danska poslaništva v Bruslju, Haagu in Oslu bodo od 18. t. m. dalje prenehala delovati. Zastopali jih bodo konzulati.

Vojna je omejena na letalske akcije

Med tem ko na kopnem in na morju ni važnih dogodkov, se letalski napadi in spopadi nadaljujejo dan in noč — Nasprotujoča si poročila sovražnikov

NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 17. julija. DNB. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je izdalo včeraj sledeče poročilo: Neka naša podmornica je potopila za 23.600 ton sovražnega brodoma, neka druga je potopila sovražni petrolejski parnik 9000 ton, katerega so spremljale kot zaščita vojne ladje. Ob priliki naknadnih napadov na angleške konvoje v Kanalu 15. t. m. je bilo potopljenih trije sovražni ladji s skupno tonazno 18.000, pet pa poškodovanih. Naše letalstvo je ponovno napadlo angleška letališča Tembroke, Athan, Plymouth in Bicester, pristaniške naprave v Cardiffu in Brightonu ter letalske tovarne v Yeovilleu. Nastalo je več eksplozij in požarov. Angleška letala so tekom noči vrgla na zahodno in severno Nemčijo zopet več bomb, ki pa niso napravile škode.

ITALIJANSKI NAPAD NA HAIFO

RIM, 17. jul. Stefani. Posebni poročevalec poroča o italijanskem napadu na Haifo v Palestini, kjer so ustvarili Angleži zelo pomembno pomorsko in letalsko oporišče, obenem pa tudi v veliko petrolejsko skladišče. Napad je izvršilo 10 italijanskih letal, ki so se dvignila na

Dodekanezu. Angleži so jih sprejeli s protiletalskimi topovi in strojnimi. Kljub temu so letala izvršila prevzeto nalogo in zadela velike zaloge petroleja. Nastal je tudi ogromen požar. Angleška letala italijanskih niso mogla dohiteti, ker so bila hitrejša.

NAPADI NA ANGLIJO

LONDON, 17. jul. Reuter. Tudi sinoči je bila aktivnost nemških letal nad Anglijo skoro enaka ničli. Neko letalo je letelo nad severno škotsko, ni pa metalo bomb. Nad južno obalo so bila sestreljena 3 sovražna letala.

ANGLEŠKE LETALSKE AKCIJE

LONDON, 17. julija. Reuter. Včerajšnji komunikacije letalskega ministrstva se pričnjo z besedami: »Naše letalstvo je v zadnjih dveh dneh znatno zmanjšalo nasprotnikovo udarno moč za ev. napad na Anglijo.« Posebna pozornost je bila posvečena nasprotnikovim letališčem, od katerih je bilo bombardiranih 22. Zlasti so trpela letališča v Lisieuxu, Eversu, Armentièresu, Borkumu, Norderneyu, industrijske naprave v Dortmundu in Paderbor-

nu v Porurju ter pristaniške naprave v Wilhelmshafenu. Poleti so bili izvršeni v redu kljub slabim atmosferskim prilikam. Vsa naša letala so se vrnila.

VOJNE OPERACIJE V AFRIKI

KAHIRA, 17. julija. Reuter. Angleško letalstvo je včeraj izvedlo serijske napade na italijanske baze v Sredozemlju do Abesinije. Napadlo je Tobruk, kjer sta nastali 2 siloviti eksploziji, Vadir, Barbur, Gerialo in Ofarijo; dalje proti jugu Diredauo v Abesiniji ter Assab v Eritreji. Južnoafriško letalstvo je bombardiralo italijanske čete pri Moyali. 10 bomb je zadelo v polno. Pri operacijah na zemlji je bila razpršena sovražna kolona, ko je hotela pomagati oblegani posadki v Capuzzi.

NAPADI NA ALEKSANDRIJO

ALEKSANDRIJA, 17. jul. Reuter. Sinoči je bil dan v pristanišču alarm. Protiletalska obramba je napadalce odgnala. Poročil o škodi ni.

KAHIRA, 17. jul. Reuter. O priliki zadnjih letalskih napadov je protiletalska obramba sestrelila 15 italijanskih letal, lovci pa 5.

Zmaga komunistov na Baltu

MOSKVA, 17. julija. Tass. Volivni rezultati v baltičnih državah so: 1. Letonija: 1.151.730 glasov ali 97,6% za listo delovnega ljudstva. 2. Litva: 1.375.439 glasov ali 99,19% za listo delovnega ljudstva. 3. Estonija, za listo delovnega ljudstva 92,9% oddanih glasov.

RIGA, 17. julija. DNB. Pri zadnjih volitvah je glasovalo 1.179.000 volivcev. Komunistični delavski blok je dobil 1.155.000 glasov ali 97,6% vseh upravičencev.

JAPONSKI NAPAD NA KITAJSKE LUKE

SINGAPORE, 17. julija. Reuter. Japonke vojne ladje so pričele včeraj napad na kitajsko obalo, ki je še v kitajski posesti. Akcije se vodijo zlasti ob še svobodnih 4 kitajskih pristaniščih, posebno pri Hančau-u. Včeraj je bil izvršen hud letalski napad na Čungking.

MOSKVA, 17. julija. Tass. Kitajske čete so izvajale zmago nad Japonci pri Svičau, v provinci Fupej. Prav tako so vrgle Japonce nazaj v severnem Sen-Yanu.

ČUNGKING, 17. julija. Tass. Kitajska vlada je razpisala notranje posojilo od 1.200.000.000 kitajskih dolarjev. Razen tega je razpisano tudi posojilo 10 milijonov funtov.

TUDI FILIPINI TRPE

MANILLA, 17. jul. Guverner Filipinov je izjavil, da sta zastala izvoz in trgovina na otočju, brezposelnost pa je narasla. Vse to so posledice evropske vojne. Grozi pomanjkanje živil.

SEDEMSTOLETNICA RUSKE ZMAGE

MOSKVA, 18. jul. Tass. Leningrad je včeraj proslavil 700 letnico zmage novgorodskega kneza Aleksandra Njevskega nad Švedi.

DELAVCI ZAHTEVAJO CHAMBERLAINOV ODSTOP

MOSKVA, 17. jul. Tass. Na več sestankih angleških Trade Unions so bile sprejete rezolucije, ki zahtevajo odstop Chamberlaina in njegovih pristašev.

STAMENOV PRI KALININU

MOSKVA, 17. julija. TASS. Predsednik vrhovnega sveta Kalinin je sprejel bolgarskega poslanika Stamenova, ki mu je izročil akreditivna kisma.

ŠVICARSKO-NEMSKA POGAJANJA

BERN, 17. julija. DNB. Švicarsko-nemška trgovinska pogajanja se bodo prihodji teden nadaljevala v Berlinu.

SOVJETSKI PROTEST V BUKAREŠTI

LONDON, 17. julija. Reuter. Sovjetska vlada je pri romunski vladi vložila oster protest zaradi slabega postopanja z onimi osebami, ki hočejo potovati v Besarabijo.

SPOPADI NAD MALTO

MALTA, 17. jul. Reuter. Včeraj je bilo nad Malto sestreljeno eno italijansko letalo. Sovražni lovec je sestrelil eno naše letalo. To je v 5 tednih naša prva letalska izguba nad Malto.

NEKJE V ITALIJI, 17. jul. Stefani. Italijanska letala so napravila izvidne polete nad vso Malto. Čeprav so angleške vojaške oblasti še vedno na otoku, se lahko reče, da ta nima več strateškega pomena za Angleže. Sestreljeni sta bili včeraj dve angleški letali.

ANGLEŽI O POMORSKIH IZGUBAH

LONDON, 17. julija. Reuter. Zadnji teden so nemške podmornice in letala potopile 22 trgovskih ladij, ali 140.000 ton; od tega 13 angleških s tonazno 75.000 ton. Ostale izgubljene ladje so bile zavezniške ali nevtralne. To je povprečna višina izgub v 44 tednih vojne. Ta mera izgub pa je še vedno za polovico manjša, kakor ona l. 1917, ko so bile izgube največje. Doslej pa je od začetka vojne v konvojih 100.000.000 ton ladjevja prevozilo v Anglijo 150.000.000 ton blaga. Nasprotno sta izgubili doslej Nemčija 887.000 ton, Italija pa 244.000 ton ladjevja.

NEMŠKI DEMANTI

BERLIN, 17. julija. DNB. Nemški listi zavračajo trditve angleškega tiska, da znašajo letalske izgube od 23. junija do 12. t. m. 6:1 v škodo Nemčije in pravijo, da je stanje obratno. Anglija je v navedenem času izgubila 223, Nemčija pa 47 letal.

Španija se pripravlja na vojno

RIM, 17. julija. Ass. Press. V Italiji vlada splošno prepričanje, da se Španija z vso naglico pripravlja na vstop v vojno. V zadnjih dneh je bila skoraj popolnoma dovršena reorganizacija španske vojske, posebno pa je bilo na novo razporejeno poveljstvo posameznih armad-

nih zborov. Opažajo se tudi priprave, iz katerih bi se dalo sklepati, da bo Španija prevzela nase nalogo napasti in zavojevati Gibraltar. V Italiji so o vstopu Španije v vojno trdno prepričani, ne vedo pa točno, kdaj naj bi se to zgodilo.

Novo japonsko vlado sestavi Konoje

TOKIO, 17. julija. DNB. Danes bo seja uglednih japonskih politikov pod predsedstvom markiza Kidoja. Navzočen bo tudi knez Konoje, predsednik tajnega sveta Hata in nekoliko bivših predsednikov japonskih vlad. Razpravljali bodo o važnih političnih problemih države v zvezi z odstopom Jonaja. Cesarju bodo javili izid konference in mu svetovali osebe, ki naj tvorijo novo vlado. Listi so mnenja, da bo novo vlado sestavil knez Konoje.

TOKIO, 17. julija. List »Niči-Niči« piše, da bo knez Konoje kot najresnejši kandidat za sestavo vlade skušal pridobiti tesno sodelovanje vojske. Če bi ta njegov predlog odklonila, bo Konoje vrnil mandat. Novi kabinet mora na vsak način reorganizirati japonsko notranjo in zunanjo politiko. Konoje naj bi obenem prevzel tudi zunanje ministrstvo, dokler bi ne bile nove zunanje-politične smernice ustaljene.

TOKIO, 17. julija. Reuter. Japonski cesar, ki bi imel danes pregledati japonsko vojno mornarico, se je radi vladne in državne krize nenadoma vrnil v Tokio. Kot najresnejši kandidat za novega ministrskega predsednika se imenuje princ Konoje. Razcep v stranki Sejukaj in priključitev njenega ortodoksne krila vladi, zahteve vojaških krogov po brezobzirni akciji proti Kitajski in vsem zapadnim silam, vključno USA, zahteve na priključitev na os ter na pojačanje antikominternske politike, najavlja odločilne dogodke na Daljnem vzhodu.

Agleži o položaju na Sredozemlju

ALEKSANDRIJA, 17. julija. Reuter. Posebni dopisnik agencije Reuter je obiskal edince angleške sredozemske vojne mornarice, ki so se vrnile s spopada z italijanskimi vojnimi ladjami. Preprčal se je, da ni niti ena italijanska bomba zadela ladij. Bombardiranje iz zraka je trajalo v bitki v tork popoldne tri ure, a ladje kljub temu niso bile zadete. Angleška letala so krožila visoko nad italijanskimi in držala te v šahu. Angleške vojne ladje, ki so spremljale konvoje, so prile vse brez poškodb v fuko in se pripravljajo zdaj na nove naloge. Angleški

mornarji nestrpno čakajo, da se jim bo ponudila stvarna prilika, da se spoprimo z italijansko mornarico v odprti bitki.

ALEKSANDRIJA, 17. julija. Reuter. Sredozemsko brodomstvo se je včeraj vrnilo v Aleksandrijo. Dva dni je oprezovalo pred italijansko obalo, vendar ni naložilo na priliko nadaljnjih spopadov z nasprotnim brodomstvom. Vsa dva dni pa je bilo izpostavljenost številnim napadom sovražnega letalstva in je padlo samo v bližini litajskih ladij 260 bomb, ne da bi jih bila ena sama zadela.

so se javili kot prostovoljci za britansko letalstvo. Prijave so množile iz dneva v dan.

NEVARNOST LAKOTE

MOSKVA, 17. julija. Tass. Zastopnik ameriškega rdečega križa, ki se je pravkar vrnil iz potovanja po Evropi, je izjavil, da grozi 1. novembra letos 35 milijonom Evropejcem lakota. Z pomanjkanjem živil mora računati pa sploh vse evropsko prebivalstvo. Ne le zaradi vojnih razrušenj, ampak tudi zato, ker je bilo toliko poljedelcev v ostalih državah pod orožjem in je bilo bistveno manj površine obdelane.

Princesa Elizabeta

na poti v Ameriko

WASHINGTON, 17. jul. »United Press« javlja iz zanesljivega vira, da sta princesi Elizabeta in Margita, hčerki angleškega kralja Jurija VI., na poti v USA. Vkrcale sta se na neko angleško križarko. V Ameriko poljujejo tudi luksemburška velika vojvodinja, bivša cesarica Zita in albanski kralj z družino ter cela vrsta drugih visokih odličnikov Evrope.

AMERIKSI PILOTI PROSTOVOLJCI

OTTAWA, 17. julija. Reuter. Semkaj je prišlo znatno število pilotov iz USA, ki

Spanija prekinila stike s Čilom

MADRID, 17. julija. DNB. V uradnem sporočilu javlja španska vlada, da prekine diplomatske odnose s Čilom, ker je ta država med špansko državljansko vojno sovražno nastopala proti Francovi nacionalistični vladi. Pri tem je ostala tudi kasneje, ko je po zmagi Franco postal poglavar države. Neposreden povod prekinitve diplomatskih odnosov je pa bila zadnja protinacionalistična manifestacija v Santiagu de Chile.

ANGLEŠKI DODATNI VOJNI PRERACUN

LONDON, 17. julija. Reuter. Prihodnji tork bo predložen parlamentu novi dodatni vojni preračun. Komaj pred dobrim tednom je parlament odobril eno milijardo funtov. Sedaj bo izglasovana zopet znatna svaota. Videti je, da so vojni napori Anglije ogromni. Tega koraka ni mihče pričakoval že v tako kratkem času. Parlament bo odločil, kake nove davke bi bilo trvesti.

BLOKADA IN PROTIBLOKADA

LONDON, 17. julija. Reuter. Ker je Italija odredila, da bodo na vsako tujo ladjo, ki bi se italijanskim obalam približala na 30 milj, otvorili ogenj, je angleška admiraliteta odgovorila z enakim ukrepom. Blokada Italije se je na ta način pojačala.

AVSTRALSKA VOJNA INDUSTRIJA

SIDNEY, 17. julija. Reuter. Avstralski minister za oborožitev je izjavil, da je sestavljen načrt, po katerem bo avstralska industrija za vojne potrebe imperija izdelala 25.000 topov. Včeraj je avstralska industrija izročila letalstvu 100-to letalo. Letna produkcija letal v Avstraliji znaša že 500 letal.

USODA KNJIŽEVNIKOV

LISBONA, 17. julija. Reuter. Predsednik Pen-klubov Jules Romain je prišel v Lisbono, od koder bo potoval v New York. O usodi mnogih svetovno znanih književnikov, ki so ostali v zasedeni Franciji, ni točnih poročil. Franz Werfel je bil po neki vesti ubit, po drugi pa je izvršil samomor.

NEW YORK, 17. julija. DNB. Znani francoski književnik Jules Romain, ki je došel iz Portugalske v Ameriko, je dejal, da se Francija ne bo pustila nikoli pofašistiti. Večina francoskega naroda je odločno protifašistično orientirana, vlada s totalitarnim sistemom je v Franciji nemogoča.

Curih, 17. julija. Devize: London 16.75, Newyork 4.40, Milano 22.30, Berlin 176.25.

Mariborska napoved. Spremenljivo oblačno. Toplota brez znatne spremembe. Včeraj je bila najvišja toplota 28, danes najnižja 10,4, opoldne 20. Padavin je bilo 9,2 mm.

Irska – večni problem Velike Britanije

Ali bo irski otok prvi cilj ofenzive na Anglijo? - Zelo povoljna lega, zemljepisni in psihološki činitelji za akcije padalcev, letal in izkrancanih motoriziranih čet

Pred že dolgo napovedanim napadom na Velikobritansko otočje si oglejmo položaj dežele, ki se v zvezi s tem omenja kot prvi prag, odnosno odskočna deska za nadaljnje operacije proti Angliji, Irsko. Otok leži zahodno od glavne Velikobritanske skupine, je torej oddaljenjši od evropske celine in ven dar prihaja za napadalca vse prej v poštev, kakor Anglija sama. To pa predvsem iz treh glavnih razlogov: zemljepisne lege, površinske gradnje in psihološkega razpoloženja naroda, ki biva na njem.

Lega Irske je sama po sebi zelo povoljna. Pomaknjena v ocean je dežela ugodnega podnebja, pred njo se odpira v široki svet možnost velikega vpliva v pomorskem prometu. Da Irska tega ni dosegla, je bila seveda kriva spretnejša podjetnost Anglosasov, ki so prehiteli pobožni katoliški narod na »Zelenem otoku« in ga podjarmili.

Irska meri z otoki 83.792 kvadratnih kilometrov, od tega odpade na svobodno državo Irceev 70.000, na Angliji priključni severovzhodni del pa 13.500 kvadratnih kilometrov. Meja med obema deloma je bila določena 10. decembra 1925.

Irska je oddaljena od Anglije v Severnem kanalu komaj 30 do 40 km. Otok Man leži od nje 50 km daleč, od tod do zahodne obale Anglije je še bliže. Glavno mesto svobodne Irske, Dublin, leži 100 km od severne točke Walesa, od južno-vzhodne Irske do južnega Walesa je spet komaj 75 km morja. V polkrožnem loku se tu nudi zavojevalcu otoka najprikladnejša letalska baza za napade na gosto poseljeno zahodno industrijsko omrežje Velike Britanije. Za možnost vpa da iz Francije v Irsko naj priča še razdalja iz Bresta do južnozahodnega dela Anglije, ki znaša 200 km, iz Bretonske do Queenstowna na Irskem pa 460 km, toliko kot je iz Kölna v London; ali pa manj, kakor je iz Stavangerja na Norveškem do Orkneyskih otokov in škotske obale.

Površinska gradnja Irske je za padalce in izkravanje čet zelo primerna. Irski otok je podoben veliki skledici, kjer so na robovih gore, v notranjosti pa nekaj nad sto metrov visoka planota, ki se le pri Dublinu spušča prav do morja. Tu je tudi obenem najbolj gosto poseljen del otoka, kjer biva povprečno 100 ljudi na 1 kvadratni kilometer. Takoj v zaledju so pa kraji brez ljudi, v ostalem je otok zelo redko poseljen, kar prihaja padalnim četam vprav v račun. Največja razdalja otoka od severa na jug znaša 355 km, širina je 280, na najozjem delu 140 km. Preglednost otoka po letalskih akcijah je tedaj zelo lahka in ker so obale Irske, ki merijo 4000 km, polne zalivov, tudi pristajanje ni težko. Nobena točka notranjosti ni oddaljena od morja nad 90 km in skoro je ni dežele, ki bi imela več prikladnejših luk za velike parnike, kakor je Irska. V 14 pristaniščih lahko pristajajo največje preakoceanske ladje, 51 zalivov je zelo prikladnih za zavetje obalne plovbe.

Irska ima zelo ugodne prometne pogoje za nagle operacije moderne vojske. Vse reke so plovne skoro do izvirov, mnogo je jezer in umetnih kanalov, skoro šesto otoka prekrivajo vode! Plovno omrežje voda znaša nad 2000 km, od tega je 940 km kanalov. Irske železnice so dobro oskrbovane, znašajo 4500 km, tudi ceste so izvrstne, kakor nalašč za motorizirani promet. Večjih mest je malo, prestolnica Dublin ima 435.000 ljudi, nad 20.000 duš štejejo še Cork (80.000), dalje Limerick in Waterford. 95% prebivalcev

je Irceev, stari galski jezik govori še nad 65.000 ljudi. Angleščina prevladuje, čeprav je irščina uradni jezik. To dokazuje, da sta narodnost in narodni jezik dva

dokaj različna pojma.

Tretji in najglavnejši razlog za eventualno izkranje na Irskem je psihološki. Stoletni boji med katoliškimi Irski keltskega izvora in protestantskimi Anglo sasi so pustili v narodni miselnosti mnoge sledove. Trpljenje naroda v prejšnjih stoletjih je doseglo višek jeseni 1549., ko je prišel po državljanski vojni na otok diktator Oliver Cromwell in udušil upor. V tem času je poginilo pol milijona Irceev, deloma v vojni, deloma zaradi lakote. Okoli 100.000 se jih je izselilo, blizu 2000 irskih otrok je bilo prodanih za sužnje na Jamajko. Kdor se je udeležil upora, je izgubil premoženje. Narod kljub temu ni obupal.

V svetovni vojni se je razdelil na dva tabora. Aprila 1916. so hoteli opozicionalni Irski z nemško pomočjo zanetiti v deželi upor proti Angležem. Ti so zaradi še pravočasno odkrili, vodjo upora, Roberta Casemeta so ujeli in obesili. Angleške čete so v Dublinu udušile vstajo sinfeinovcev, ki so hoteli oklicati republiko. Nemška podmornica, ki se je bila z orožjem in strelivom srečno prebila skozi angleško blokado ter iz Wilhelms-havena dospela do zaliva Tralee na južnozahodni obali Irske, je bila razkrita in ujeta.

Po vojni je De Valera v dublinskem

parlamentu oklical republiko. Angleška vlada je po hudih nemirih 1920. razdelila otok na dva dela: v Ulster in ostalo Irsko. Oba dela naj bi dobila lastni vladi, ves otok pa naj bi bil zastopan v angleškem parlamentu s 42 poslanci. Irski so predlog odklonili in napovedali nadaljnji boj. Poleti 1921. se je začel Lloyd George pogajati z irskim parlamentom in 6. decembra istega leta je bil sklenjen londonski mir. Homerule iz leta 1920. je ostal v veljavi za Ulster, ostala Irska je postala svobodna država, dominion britskega imperija. Irski parlament je pogodbo sprejel proti glasovom De Valere in pristašev. Pomladi leta 1922 je došlo do državljanske vojne, v kateri je padel poveljnik vladnih čet Collins. Šele 1923. se je dežela pomirila in sedanji predsednik De Valera si je večkrat prizadeval najti blažilna pota za končno zedinitev vse Irske. Ker so pa prebivalci Ulstra sami proti zedinjenju z Dublinom, je ostal do danes položaj na Irskem zelo kočljiv. Takšnega je zalotila sedanja evropska vojna in računajoč s psihološkimi dejstvi, ki so spremljali operacije padalcev v mnogih okupiranih državah od jeseni sem, je za Anglijo življenjskega pomena, kako se bodo zadržali Irski. London gotovo ne bo dopustil, da se zarine domovini za hrbtom nož v srce in če je z De Valero res dosežen sporazum skupne obrambe Irske v primeru sovražnega napada na otok, je odstranjena od Velike Britanije največja nevarnost za njenim, s šibko irsko vojsko nezavarovanim hrbtom.

Ivo Lapajne

O tujcih, ki jih je Hrvatska asimilirala

»Zagrebački List« piše: »Za pripadnost nekemu narodu je potrebna zavest, ljubezen do naroda, mišljenje v jeziku naroda in v duhu one kulture, iz katere je posameznik vzniknil. Hrvati smo lahko ponosni, da smo toliko tujcev asimilirali in pretopili tako, da tvorijo ti danes živo telo hrvatskega naroda. Na žalost pa imamo v svoji sredi še mnogo pripadnikov tujih narodov. Z netoleranco jih

ne bomo nikoli asimilirali. Zgodovina, učiteljica življenja je pokazala, da kulturni narodi asimilirajo manj kulturne ljudi. Hrvati moramo pokazati vprav z našo toleranco, da smo sposobni in pripravljeni z našo hrvatsko kulturo, našo ljubeznijo, čustvovanjem in človečanstvom asimilirati tudi pripadnike drugih, večjih in kulturnejših narodov.«

Kaj je očuvalo Hrvate in Srbe v stoletjih

»Kadar se govori o zgodovinski upravičenosti obstoja našega naroda, ni treba, da svoj obstoj zahvaljujemo številu, še manj neki vojni sreči. Srbe je očuvala čudežna srednjeveška legenda Kosova, ki je zemeljski moči predpostavila kraljestvo duha kot prvi pogoj svobode. Prej je pa že sv. Sava položil temelje bodoči zavesti nacionalne rasnosti. Hrvati so nosili v sebi etiko paganskega agrarizma

in njih ponos se je zbudil po stiku s frankovskim fevdalizmom. Vzgojeni poljedelci in varuhi socialnih pravic so postali na mah fanatični bojovníci in čeprav so podlegli številčni premoči, so ohranili stari duh skozi stoletja. Iz teh prvih elementov preteklosti so se stvorile kasnejše rasne odlike: na srbski strani pojem nacionalizma, na hrvatski pojem socialne pravičnosti, ugotavlja »Vreme«.

Borba se vodi na življenje in smrt

»Vloga sedanje vojne je ogromna: borba se vodi na življenje in smrt. Činitelj negotovosti leži v popolnoma različnem značaju dveh borev: Anglija je pomorska, Nemčija kontinentalna sila. Nemški kopneni vojni stroj je nesumljivo

Minister dr. Krek pri kralju Borisu. Kralj Boris je sprejel v nad enourni avdienci gradbenega ministra dr. Miho Kreka. Po avdienci je podal minister izjavo novinarjem, na kar si je ogledal Sofijo in samostan v Rili.

Zunanji minister dr. C. Marković bo po prestani operaciji skoro spet nastopil svoje mesto.

Politični čaj v Bukarešti. Zunanji minister Manojlescu je priredil čajanko diplomatskega pomena. Povabljeni sta bila tudi poslanika Francije in Anglije, ki pa nista prišla. Na čajanki je bil tudi predsednik vlade Giugurtu.

premočan, močnejši od angleškega tudi morda zračni stroj, toda Kanal deli Anglijo od evropske celine in Britanske otoke čuva močna angleška mornarica, zračno orožje je pa postalo strahovito orožje le v sodelovanju s kopensko vojsko. Problem nadmočnosti angleške vojne mornarice bi se sicer dal rešiti na nek način s tem, da bi istočasno z nemškim napadom na Anglijo sledila ofenziva Italije v Sredozemlju, ki bi pritegnila nase močne pomorske sile Angležev. Mogoče bi se rešiti tako, pravimo, ker Velika Britanija razpolaga v Sredozemskem morju z dovolj močnimi pomorskimi silami za boje z italijanskim ladjevjem. Po akciji pred Oranom in Aleksandrijo, ko je Anglija preprečila nevarno okrepitev italijanske vojne mornarice s priključkom francoskih vojniških ladij, je Anglija v tem delu Evrope dovolj močna, ugotavlja »Hrvatski Dnevnik«.

Zakaj je zatajila Maginotova črta?

Švedski strokovnjak piše o gornji temi in pravi, da so bili Francozi strokovnjaki v gradnji utrdb, njih vojniki pa najhrabrejši branilci domovine. Francoski generali so gradili Maginotovo črto z mnogimi globokimi utrdbami za koncentracijo čet na zelo tesnem prostoru. Utrdbena črta je tako postala manj gibljiva od Siegfriedove, ki je po svojem prostoru petkrat večja od Maginotove. Slednja bi morala biti zgrajena tako, da bi lahko zadržala nasprotnika več tednov pred

prodiranjem. Nemška artilerija in letalstvo sta imela lahko nalogo, bombardirajoč nepretrgano zgrajene bunkerje. Siegfriedova črta ima nasprotno daleč pred seboj razpostavljene, ločene, bolj gibljive utrdbе, ki jih je bilo treba premagati, preden bi se dosegel glavni trdnjavski pas. Zadevek v polno je že demoraliziral vojake v odseku Maginotove črte, posadka se je potem brez boja vda la sovražniku.

Društvo prijateljev sovjetske Rusije se ustanavlja v Zagrebu. Dr. Maček je že pristal na ustanovitev in banska uprava bo potrdila pravila. Predsednik društva pripravljalnega odbora je znani zagrebški kipar Augustinčić, piše »Jutarnji List«.

Število avtomobilov v Jugoslaviji je naraslo v l. 1933—1938 na 20.500 osebnih in 12.600 tovornih avtomobilov. Tovorni avtomobili so se povečali za 62, osebni za 51%. Prvo polletje lani smo uvozili iz Nemčije 2333 osebnih in 965 tovornih avtomobilov.

Nemčija ima 90 milijonov prebivalcev in 681.000 kvadratnih kilometrov. V tem ni všteti protektorat Češke in Moravske.

Letalska bitka prvič sproti v radiu je bila podana v nedeljo popoldne. Poročevalec Reutera je stal na skalah ob Kanalu in opazoval napad nemških letal na angleški konvoj. Točno je bilo slišati ves potek bitke, strmoglavni napad letal na ladje in povelje za prenehanje sovražnosti. Z mikrofonom in daljnogledom v roki je sledil poročevalec bitki in sproti javljal radijskim poslušalcem dogodke.

Japonci na Kitajskem. Med japonsko-kitajsko vojno je japonsko prebivalstvo v severnih pokrajinah Kitajske močno naraslo. Pred tremi leti je živelo tod 42 tisoč Japoncev, zdaj jih je že 302.000. Med sedanjo vojno se je priselilo tedaj v severno Kitajsko 260.000 Japoncev.

4200 žrtev je terjalo bombardiranje Reimsa dne 3. junija. Tako poroča agencija Havas. Bombardiranje iz zraka je bilo strašno in je trajalo dve in pol ure. Več mestnih četrti je bilo uničenih, mrtevce izkopavajo še zdaj izpod ruševin.

492 starčkov nad 90 let starih je umrlo lani v Londonu. Med njimi je bilo 166 moških in 326 žensk.

Železo iz okupiranih krajev

V zasedeni Loreni so pridobili Nemci 6690 milijonov ton, v Belgiji in Luksemburški pa 300 milijonov ton železne produkcije. Računajo, da je tod v zemlji še blizu 7 milijard ton rude, ki bi z dosedanjim črpanjem zadoščala še za 100 let. 80.000 ha železne rude v kotlini Briey je izkoriščala Francija, 28.000 ha rudišče je bilo že prej v Nemčiji, 2000 ha v Luksemburški, 1000 ha v Belgiji.

Sedanja vojna je zelo malo poškodovala rudniške naprave in livarne, ki so po večini vse spet v obratu. Nemške čete so se izogibale napadov na rudniška področja, ki so tako prišla čim manj poškodovana v njih roke.

Novice

Nezdravo razmerje med cenami in mezdami

Cene življenjskih potrebščin so se v primeri z mezdami in plačami povišale v razmarju 5 proti 1

Podatki o gibanju cen iz poročila guvernerja Narodne banke, ki je bilo pred kratkim objavljeno pod naslovom »Razvoj narodne privrede v Jugoslaviji januar-mart 1940«, nam jasno kažejo, da cene blaga od sept. lanskega leta neprestano rasejo. Po teh podatkih so cene blaga na veliko narastle od začetka sept. 1939. do konca dec. 1939. za 18%, a od konca avgusta 1939. do konca aprila 1940., torej v 8 mesecih za 33.3%. Blago je bilo torej splošno vzeto v veleprodaji koncem aprila za eno tretino dražje, kot koncem avgusta. Seveda se niso cene vseh vrst blaga enako zvišale. Poročilo navaja, da so se n. pr. cene pšenice, koruzi, vobče glavnim predmetom prehrane, tekstilnim proizvodom, obutvi itd. zvišale za mnogo več kot 33.3%. Toliko iz poročila o cenah na veliko. Za cene na malo ni v poročilu običajnih podatkov.

Pri teh podatkih o zvišanju cen blaga pa ni upoštevana ena vrsta blaga, to je delovna sila vseh onih, ki jo morajo prodajati, da bi si na ta način lahko nabavili sredstva, nujno potrebna za življenje. To blago se pri nas prodaja v velikih množinah in zasluži, da si ogledamo tudi gibanje njegove cene. Saj je bilo pri nas l. 1931., ob priliki ljudskega štetja en in pol milijona delavcev, dninarjev, vajencev, hlapcev, dekel služkinj, nameščencev in uradnikov, ki so s prodajo svoje delovne sile vzdrževali poleg sebe še milijon in pol družinskih članov. Od prodaje delovne sile je bilo torej popolnoma odvisno življenje treh milijonov ljudi. Temu številu pa moramo prišteti še vse one, ki jim tudi prodaja lastne delovne sile ne- obhodno potreben stranski zaslužek, a to so gotovo vsi mali kmetje, mnogi mali obrtniki, ki delajo za velike podjetnike itd. Teh pa je še mnogo več kot prvih. Saj je samo med milijon sedemstotisoč »kmetov« z dvema milijoni sedemstotisoč pomočnimi člani in štirimi milijoni vzdrževanimi člani čez polovico, ki neposredno ali posredno živijo tudi od prodaje delovne sile, z drugimi besedami: vsaj štiri milijoni kmečkih ljudi ne bi mogli žveti, če ne bi imeli dohodkov od mezd, bodisi da delajo sami, ali pa njihov hranitelj zanje. Tako je vsega skupaj pri nas najmanj 7 milijonov ljudi v precejšnji meri ali celo popolnoma odvisno od mezd nega zaslužka.

Za to ogromno množico se je v zvezi s podražitvijo življenjskih potrebščin nujno postavilo vprašanje, ali bi se zopet znižale cene, ali pa bi se povečale plače sorazmerno z zvišanjem cen njihovih potrebščin.

Iz zgoraj navedenih statističnih podatkov smo že videli, da doslej v prvem, t. j. v zvišanju cen, ni videti uspehov, cene neprestano rasejo. Kako pa je z zvišanjem plač?

Tu bomo o tem vprašanju navedli podatke iz Indeksa socialno statistične revije, ki jo izdaja v Zagrebu že 12 let Artur Benko Grado. On je objavil v drugi številki svoje revije podatke o gibanju plač od avgusta do decembra lanskega leta in o gibanju cen v tem razdobju. To so do sedaj edini celotni podatki o tem vprašanju. V naprej pa opozarjamo, da so pri teh podatkih upoštevane le plače moških, rudarskih, industrijskih in obrtnih delavcev, kar sliko zvišanja plač zelo polepšuje.

Po teh podatkih se je povprečna plača rudarskih, industrijskih in obrtnih moških delavcev, trgovskih pomočnikov ter trgovskih, bančnih, privatnih in drugih nameščencev zvišala od avgusta do decembra 1939. za cca. 6%. Ta podatek mnogo pove. Dočim so se cene blagin na veliko po podatkih Narodne banke, torej oficijelnih podatkih, zvišale v tem času za 18.7 odstotkov, so se plače vseh delojemalcev, razen državnih in samoupravnih uslužbencev, zvišale le za 6%. To pa pomeni znatno poslabšanje položaja teh delovnih slojev. Grado navaja, da se je njihova povprečna realna plača, t. j. plača računana z ozirom na cene njihovih

viš potrebščin od avgusta do decembra, znižala za cca. 6%. Bila je za 8.6% manjša kot decembra l. 1932. v času najhujše krize, a če jo primerjamo s povprečno realno plačo julija 1914., znaša zmanjšanje 21.15%, torej decembra 1939. so ti sloji lahko kupovali za svojo plačo eno četrtno manj potrebščin kot julija 1914. (Pri poljedelskih moških delavcih, kjer ni podatkov za stanje mezd v septembru oz. avgustu 1939., vidimo, da se se mezd od decembra 1938. do dec. 1939. zvišale za manj kot en %, tako, da je pri njih stanje še obupnejše).

Posebno poglavje tvorijo pri gibanju plač državni in samoupravni uslužbenci. Od avgusta do decembra 1939. so se njihove plače ostale iste. Realna plača se jim je po Gradovem Indeksu v tem času zelo znižala (številki ni mogel zbrati). V primeri z decembrom 1932. je bila za 6% nižja, a v primeri z julijem 1914. je bila manjša za 51.42%, z drugimi besedami,

državni in samoupravni uslužbenci niso s svojo plačo decembra 1939. mogli kupiti niti polovico tega, kar so lanko kupili julija 1914.

Kakšno je bilo stanje ženskih delavcev in stanje vseh onih revnih kmetov, ki morajo najti stranski zaslužek, če hočejo tudi čez zimo in spomladi jesti, o tem statistika molči. Le od časa do časa naleti človek na kako poročilo, da več kot polovica družin v tej ali oni vasi gladije, ker si ne more več kupovati niti kruha.

Takšno je bilo torej v glavnem stanje že po prvih štirih mesecih, odkar so se začele višati cene. Danes je stanje še mnogo težje, ker so cene hitro naraščale, a plače so ostale v glavnem iste, ozir. so se zvišale le za malenkost, n. pr. pri članih OUZD v Ljubljani do konca aprila za 6.8%. Tako je položaj delovnih slojev še mnogo težji kot je bil decembra.

-bo.

Gradnja velikih sadnih klet in sušilnic

Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah so zapeli krampi in lopate. Začeli so graditi veliko shrambo in sušilnico za sadje. Tudi pri sosedni Sv. Trojici so že dogotovili načrte, samo z celom še niso pričeli. Ljudje so se tudi v tej krajini končno odločili za samopomoč. Ako bo vse to delo zgrajeno na dobri zadrugi osnovi, je uspeh zagotovljen vnaprej. Sadjarji bodo tako svoje pridelke razmeroma mnogo boljše vnovčevali ko doslej. Samo s sušilnicami in shrambami uspeh seveda še ni zagotovljen. Izboljšati bo treba v prvi vrsti tudi kakovost pridelkov. Preveč

je bilo do sedaj sadja za prešo. Torej skrbeti je za splošni dvig žlahtnega sadjarstva pri nas. Pri tem morajo sodelovati in pomagati Sadjarske podružnice in drugi strokovni činitelji. Velikopotezno delo podpirata kraljevska banska uprava in Prizad. Kako se bo stvar razvijala, bomo še poročali. Za enkrat želimo mnogo uspehov! Želimo tudi, da bi ta koristna in pri nas izredno važna naprava služila splošnemu napredku sadjarstva in trajni okrepitvi boljšega blagostanja našega podeželja.

a—že.

Celje

5 let robije za vlome in tatvine

Včeraj se je zagovarjal pri okrožnem sodišču v Celju 32letni Maks Koren, pohajač brez posla in brez stalnega bivališča, rojen v Breznici pri Prevaljah. Bil je že večkrat predkaznovan. Obtožnica pravi, da je poklicni tat in vlomilec. Že kot 14letni deček je bil kaznovan radi tatvine, ko je bil star 13 let, je sodišče nad njim izreklo zatvoritev. Ko je dopolnil 17. leto, je izvršil več vlovov in tatvin. Sedaj se je tudi zagovarjal radi

vloma in tatvine. Letos 20. maja je vlomil v stanovanje inž. Boška Marjanovića na Kralja Petra cesti v Celju in ukradel 4700 din gotovine. 25. maja je vlomil v stanovanje Antona Breznika na Lopati, kjer je ukradel 600 din gotovine. Nato je beračil do aretacije. Oba zadnja vloma je priznal. Sodišče ga je obsodilo na 5 let robije, 5 let izgube častnih pravic in na pridržanje po prestani kazni.

PREDRZEN ROP NA STAREM GRADU

Na Starem gradu so si včeraj okrog 18. ogledovali razvaline Terezije Čadeževa, njen brat župnik Čadež iz Mekin pri Kamniku ter njuna sestra Ana Mohorjeva iz Celja. Ko so bili pri vodnjaku na grajskem dvorišču, je pristopil nek mlajši moški in iztrgal Tereziji Čadeževi vpičo njenega brata in sestre iz roke usnjeno torbico z vsebino 400 din gotovine in železniško legitimacijo ter njen klobuk. Predrzen je nato pobegnil.

e Tvrđka Friderik Löffler, bižuterija, ki je v Celju poslovala nad 10 let, se s 1. avgustom preseli v Beograd.

c Mlad kolesarski tat, komaj 14 letni mizarški vajenec Leopold K. iz Celja, je bil prijet v Šostanju, ker je magistratnemu uslužbencu Ivanu Rojcu v Celju izpred nekakega hotela ukradel kolo. Ovaden je sodišču.

c Par poskušanih vlovov je bilo v ponedeljek popoldne v hišah na Cankarjevi cesti. Vlomilci so poskušali priti na podstrešja, kar pa se jim ni posrečilo. Vlomni so zadnje dni zopet na dnevnem redu, policija se trudi, da bi nepridiprave izsledila. V noči na terek je priredila policija racijo. Prijeli so nekaj postopačev, delomrznežev in vlačug, katerim bodo preiskali obisti.

Mladim planincem

članom mladinskih odsekov SPD nudi Slovensko planinsko društvo v času velikih solskih počitnic, to je meseca julija in avgusta, še posebne ugodnosti pri prenočevanju. Osrednje društvo je odobrilo znižano prenočnino na skupnem ležišču v Domu na Krvavcu, v koči na Veliki Planini, v Staničevi koči in v Orožnovi koči. V okolišju Slovenjgradca je odobrena znižana prenočnina v Domu na Pleševcu, v koči pod Kopo in v koči na Kremzarjevem vrhu. V Karavankah imajo dijaki-planinci ugodnosti pri prenočevanju v Domu na Kofcah, v Logarski dolini nudi Piskernikovo zavetišče izredne ugodnosti dijakom. V Solčavi so na razpolago dijakom planincem tri ležišča v šolskem poslopju. V Jesenicah dobijo mladi planinci prenočišče pri blaginiku Jeseniške podružnice SPD g. Poharju Ivanu, Ruvardov trg 1. Mladina naj v svojem prostem času v čim večji meri poseča naše gore, ki nudijo najprimernejši oddih. Pazijo naj na predpise kretanja v obmejnih krajih in hišnega reda v planinskih postojankah. Brez izkaznice mladinskega odseka SPD dijaki ne uživajo ugodnosti v planinskih postojankah.

c Po čl. 3. zakona o zaščiti države je bil včeraj obsojen pri okrožnem sodišču v Celju godec Ivan Dobelšek iz okolice Šostanja na 6 mesecev strogega zapor, 120 din denarne kazni in 500 din povprečnine.

* Še nekaj dni nas loči od zbranja loterije koroških borcev, krajevne organizacije v Celju. Zbranje bo v nedeljo, 21. t. m., popoldne pred Narodnim domom v Celju. Pohitite z nakupom srečk, ki se prodajajo po 5 din, da si zasigurate lepe dobitke, katerih skupna vrednost znaša nad 100.000 din.

c Razne nesreče. 22 letna Veronika Molčnik iz Podveže pri Lučah, hči posestnika, je padla v Solčavi s kolesa in si zlomila desno roko v dlani. — 42 letni dninar Jože Zupančič iz Poljčan se je vračal z Boča. Med potjo se je zakotalil v neki prepad in se poškodoval po glavi in obeh nogah. — 27 letni Alojz Kamenik, sin posestnika, je v Celju padel in si zlomil desno ključnico. — Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

c Napad. 24. letnega pos. sina Alojza Novaka iz Vrhnega pri Sv. Juriju pri Celju je na cesti napadel neki delavec in ga s steklenico udaril po glavi. Zdravi se v celjski bolnišnici.

c Umrla je v bolnišnici 68 letna preužitkarica Urša Zmaher iz Črnlince pri Sv. Juriju ob juž. žel.

Ptuj

p Ukradeni blago je prodajal. Včeraj so privedli v Ptuj nekega storilca iz Apač v Slov. gor., da pokaže stranke, kjer je prodajal ukradeni blago. Tat se je specializiral na ure.

p Ptuj se je zadnji čas precej izpraznil. Dijastvo se je razkropilo na počitnice in potovanja. Tudi nekaj družin je odšlo na oddih, toda v mnogo manjši meri, kot običajno ob tem času. Medtem pa je prišlo v Ptuj zelo malo ljudi, da tukaj preživijo počitnice.

p Rž je dozorela. Visoka vročina je v par dneh stisnila rž, da je dozorela. Sedaj je žetev v polnem teku.

o Strela je udarila na Škofljici v hišo lesne industrije Franca Martinca in jo upepelila. K sreči so žago rešili pred ognjem. Strela je oplazila tudi neko ženo, ki je vedrila ob hiši.

o V času velikih počitnic so uradne ure pri sekciji JUJ le dopoldan.

PRVO DALMATINSKO GROZDJE

Na splitskem trgu se je te dni pojavilo prvo letošnje grozdje. Kakovost je zelo dobra, cena pa precej visoka. Grozdje prodajajo po 16 din kg.

Strašna nevihta nad Savinjsko dolino

Celje, 17. julija.

Letos skoro ne mine dan, da ne bi tu ali tam razsajala nevihta. Tudi včeraj okrog 14. so se pričeli zbirati nad Savinjsko dolino črni oblaki. Nebo se je potemnilo, začelo je bliskati in grmeti. V smeri Griže-Kasaze-Petrovče je prihrumela strašna nevihta. Pričela je padati gošta, kakor oreh debela toča, ki je napravila po hmeljnikih, sadonosičkih, poljih in vrtovih ogromno škodo, ki se cenila več milijonov. Toča je drevje popolnoma oklestila, po hmeljnikih stoji pokonci okleščeni drogov, žito in drugi pridelki, fižol, krompir, vse je položano po tleh. Uničeni so vrtovi. Toča je pobijala perutnino, našli so na tleh tudi mrtve ptice. Na petrovški šoli, občinski hiši in drugih poslopih so razbite vse šipe. Očividce nam je pripovedoval, da so ljudje glasno plakali iz obupa. Hmelj in vsi ostali pridelki so obetali izbornu letino, v nekaj kratkih minutah pa so vse nade

in upi bili uničeni. Obupanemu prebivalstvu je potrebna nujna pomoč. Najbolj so po toči trpele Kasaze in Petrovče v smeri do Mestnega zavetišča v Medlogu. Tudi Griže so precej prizadete. V Mestnem zavetišču je toča uničila popolnoma vse pridelke na polju in vrtu ter povzročila neprecenljivo škodo. Pobila je tudi precej perutnine ter šipe na poslopju zavetišča in po toplih gredah. Nevihta s točo je divjala nato v smeri proti Lokrovcu, koder je tudi uničila vse pridelke. Iz Vojnika nam poročajo, da se je tam vsula dvakrat kakor oreh debela toča, ki je precej prizadela polja v okolici, v trgu samem pa ni povzročila posebne škode. Nad mesto Celje je prihrumel okrog 14.30 orkan. Začelo je liti, vmes je padala debela toča, ki je pobila več šip na oknih in na izložbah. Popadalo je s streh tudi več opeke. Še celo popoldne je pomalem grmelo in deževalo, okrog 17. pa je bil nad Celjem in oko-

lico zopet močen naltv z bliskanjem in grmenjem.

K včerajšnjemu neurju nam še dodatno poročajo iz Celja:

Včerajšnje neurje s točo je močno prizadelo tudi kraje Babno in Lopato v celjski okolici ter Šmartno v Rožni dolini. V Liscach pri Celju je orkan deloma razkril več hiš.

Močno je prizadet desni breg Savinje v smeri od Kasaz proti restavraciji Petriček. V mestnem parku je vihar položil več vej in podrl kostanj, ki se je porušil čez damsko kopališče. Vihar je tudi podrl kostanj pri Sv. Jožefu, ni pa podrl starodavne lipe pred cerkvijo Sv. Jožefa in ne dreves pred pravoslavno cerkvijo.

Še danes bo odšla v opustošene kraje uradna komisija, ki si bo ogledala škodo in ukrenila vse potrebno glede podpore obupanemu prebivalstvu.

Maribor

Našim tovarnam je zmanjkalo bombaža

Že večkrat smo pisali, da preživlja mariborska tekstilna industrija prav tako kakor v drugih krajih težko krizo zaradi pomanjkanja surovin. Nekatere tovarne so že omejele obratovanje, da bi rešile delavstvo najhujšega — brezposelnosti. Sedaj pa je pomanjkanje bombaža vedno večje. Pravijo, da so zaloge bombaža že tako izčrpane, da bodo zadostovale samo še za mesec dni, potem pa bodo morale tovarne ali znatno skrajšati obratovanje ali pa ga sploh ustaviti. Žrtvi po-

manjkanja surovin sta postali v zadnjem času še Zelenka & Co., ki je morala za nedoločen čas ustaviti obratovanje, ter največja mariborska tovarna Hutter in drug, ki je omejevala obratovanje na 5 dni v tednu. Doslej to podjetje še ni preživljalo takšne krize, da bi se to čutilo pri obratovanju, kar pač kaže, da so časi zelo resni. Zato je v Mariboru okoli 7000 tekstilnih delavcev v resnih skrbih za bodočnost.

Z Bleda poročajo, da je tamkajšnja

konferenca med zastopniki naših in italijanskih industrijcev bila brezuspešna. Razpravljali so v glavnem o dobavi italijanskega bombaža in o cenah. Italijanski delegati vztrajajo na stališču, da se ne more dovoliti za izvoz ista cena kakor za italijansko potrošnjo. Izgleda da bodo pogajanja nadaljevali uradni zastopniki obeh držav, da bodo vprašanje cene italijanskega bombažnega prediva razčistili, ker nam sicer ne bo mogoče izkoristiti italijanskih uvoznih kontingentov.

Meljski drevored, brod in še kaj

Nekaj ima Melje, kar ga loči od drugih okrajev, namreč drevored tik ob Dravi. Toda ta drevored ni v ponos, temveč kaže le bedno sliko. Nihče se zanj ne briga, trava prerašča vedno bolj z debelim prahom pokrito pot, na kateri leže celo veliki kupi peska. Ob strani stoji tablica: Odlaganje smeti itd., nadalje vsako žoganje in igranje prepovedano! Mar bi ne bilo lepše, ako bi na mestu takih in podobnih tablic postavili raje ob bregu, ki se spušča k Dravi, železno ograjo, pot pa očistili. Potem pa bi ogradili še poseben prostor, nanosili peska, pa bi imeli meljski otroci majhno igrišče.

In ko bi bil tako »drevored« spet pravi drevored, bi postavili vanj nekaj luči in zvečer bi ob Dravi zažarele nove »Benetke«. Če si k temu še mislimo godbo v bližnji gostilni in drevored bi postal

ponos Mariborčanov.

Zdaj pa o brodu! Sem se peljal zadnjič na ono stran Drave in na brodu je bil tudi velik voz, in sicer na sredi. Konji so venomer silili sem in tja in nekateri potniki so glasno izražali svojo nevoljo. Ali ne bi mogli narediti tako, da bi ob strani določili prostor za voz in konje in ga z močno pregrado ločili od drugega potniškega?

Ob poti, ki vodi od železniškega mosta proti Pobrežju ob Dravi, se sončijo zdaj mnogi kopalci. Vendar to ni zdravo, kajti Drava na tem mestu nosi še vedno s seboj mazanijo iz kanalov bolnišnice in kaznišnice. Zato bi naj ob Dravi postavili recimo tablice z napisi: Tukaj kopanje dovoljeno! Tukaj ne itd. V tem primeru gre namreč za ljudsko zdravje in vse, kar koli se na tem polju izboljša, je koristno in hvalevredno!

Kv.

Zanimiva pridobitev našega muzeja

Prosveetni minister dr. Korošec je postal mariborskemu muzeju srebrno čašo in srebrno dozo za cigarete, kar mu je poklonil sedanji župan v Aradu v Rumuniji. Darilo ima za Maribor posebno vrednost, ker je aradski župan dobil čašo

in dozo od podrejenih častnikov, ki je poveljeval nekdanji avstrijski armadi v Mariboru. Aradski župan je služil med slovenskimi vojaki in so na čaši in dozi vgravirana znana imena slovenskih mož.

PSI VOLČJAKI PREGANJAJO DIVJE KOZLE

Ze včeraj smo poročali, da se je v Mariboru zatekel mlad divji kozel, ki ga je prevzel lovski zakupnik dr. Dernovšek ter ga spustil nazaj v lovišče. Iz Limbuša nam poročajo, da so tam videli dva divja kozla, ki so ju preganjali psi volčjaki. Enega divjega kozla so kar na mestu raztrgali, drugega pa so gnali v mesto. Psi postajajo vedno bolj nevarni divjačinam Pohorju, zato naj oblast v tem pogledu napravi red.

4500 DINARJEV IZGUBIL

Ludvik Lešnik, pos. iz Reke, je 14. julija popoldne ob 17. izgubil na poti iz Limbuša do Reke iz suknjiča denarnico s 4.500 dinarji (4 bankovci po 1000 din in eden po 500 din), prometno knjižico kolesa z evidenčno št. 2-130939-19. Pošteni najditelj dobi lepo nagrado. Zglašiti naj se na orožniških postajah v Stupnicah ali v Hočah.

CENE NA MARIBORSKEM TRGU

Iz zadnjega poročila mestnega tržnega nadzorstva posnemamo, da so na našem trgu te-le cene: krompir 2 do 2,25 din, merica 11 do 12 din; čebula 4 do 6 din, česen 12 do 16 din, zelje glavice 1 do 4 din, kumarce komad 1 do 3 din, zelena paprika komad 0,50 do 1,50 din, karfiola komad 1 do 10 din, ohrovt glavica 1 do 3 din, hren 7 do 9 din, buče komad 1,50 do 3 din, paračičniki 12 din kg, glavata salata komad 0,25 do 1 din, endivja komad 0,25 do 1 din, koleraba 3 do 8 za 1 din, fižol v stročju 4 do 5 din kg, luščen grah 3,75 do 5 din liter. Ostale cene so v bistvu nespremenjene.

m Drž. učiteljska šola v Mariboru — sprejem v I. letnik. Ministrstvo prosvete je oddalo, da se more v I. letnik vpisati 35 učencev in 35 učenk. Prošnje, naslovljene na ravnateljstvo in kolkovane z državnim kotkom za 10 din, je treba predložiti ravnateljstvu do 14. avgusta. Pri ložitvi je treba priložiti list in izpričevalo o nižjem teč. izpitu absolventi meščanskih šol izpričevalo o odlični ali prav dobro opravljenem završnem izpitu. Glede zdravja in poslušnosti se bodo prosilci pregledali v sredo, 28. avgusta. Absolventi meščanskih šol bodo opravljali sprejemni izpit iz slovenščine 29. avg. (pisмено) in 31.

avg. (ustno). Iz matematike pa 30. avg. (ustno); znati jim je treba snov, ki je predpisana za prve štiri razrede gimnazij. — Začetek vsak dan ob 8. — Ravnateljstvo. m Nočna lekarniška služba: od 13. do vključno 19. t.m. lekarna pri sv. Anehu, Glavni trg 20, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

m Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Mariboru bodo prihodnje šolsko leto oktobra, februarja in maja. Za prvi rok naj predložijo kandidati prošnje po uradni poti tako, da bodo dospele do 30. septembra t. l. Izpiti se začnejo v četrtek, 10. oktobra.

Mariborčani in naša mladina v Bakru

»Starodavni« Bakar je ves oživel v cvetju slovenske mladine, ki se je od vseh strani naše zelene Slovenije zgrnila semkaj v svoje domove, da si kolektivno v veseljem razpoloženju okrepi svoja mlada mehka telesa ter naučijo sonca in morskega zraka.

V sredo jutraj je bakarski »ekspres« pripeljal kar v 2 vagonih iz Ptuja in iz Novega mesta 78 mladih, zdravih, veselih deklic in fantov ter 6 starejših zmajev. Ta veličastna armada je zmagoslavno vkorakala v ravno se probujajoči Bakar. Na čelu je korakala postavna in simpatična Vera S. s svojo harmoniko ter igrala veselo komade, da je vse letelo na ulice; kar jih je bilo še v posteljah, pa jo je na vrat na nos skočilo na okna, da vidi to »čudo«, katerega se niso nadejali v tem času. Veselo razpoložena, je korakala ta armada — med njimi seveda tudi ta dolgi Dušan — skozi bratski Bakar ob sinjem morju proti Domu Jadranske Straže, ki je očetovalsko sprejel pod svoje okrilje vso to zlato mladino in starino.

Tako sta zdaj trboveljski Dom in Dom mariborske Jadranske straže polna ter je to stanje zagotovljeno do konca sezone, ker zdrava slovenska duša ne pozna sentimentalnosti ter je premagala vse predsodke ter je vsaj mladini priskrbelo veselo poletje. Tako je prav!

Kakor da bi tudi nebo hotelo blagosloviti to slovensko korajžo, so se razpršili črni oblaki in nastopilo je pravo nebeško lepo poletje; sonce je začelo pripekati, kakor še ni letos sijalo. Že prvi in drugi

dan so si vsi gosti kazali svoja mlada telesa, kako so pordečila in počnela.

In v Domu je lušno, kakor še ni bilo. Harmonikaški virtuozi Bogici je prinesla te dni mamica njen instrument in zdaj je cel dirindaj pozno zvečer. Vesela mladina pleše, vriska, prepeva, da jim celo še stare mamice pomagajo. »Kolega« je iz podstrešja prinesel neki stari gramofon, ki daje iz sebe neke čudne glasove, pa je vendar dober za intervale, ko upešata Bogica in Verica. . . »Kolega« pa je virtuos na gramofonu.

Za kakšno pošteno kroatijo pa še ni pravega »materijala«. Mladina se čez dan pošteno utruja na morju, sončenju in večerni zabavi ter gre pravočasno spat, kar je starejših so pa prestari ali pa — profesorji. Pravi kanoni za kroatijo pridejo baje drugo polovico julija in takrat bodo prišli na račun tudi Todejevič, Hero, Radovanič itd.

V soboto popoldne je prišla na ogled v Dom ekskurzija mariborske klasične gimnazije iz svoje velike turneje preko Beograda, Avale, Oplenca, Užic, Sarajeva, Mostara, Metkovića, Dubrovnika, Kotora in nazaj preko Splita pod nadzorstvom g. prof. Sile in gđ. prof. Kunčeve. V našem Domu se jim je tako dopačilo, da se je g. vodji izneverilo kar 10 deklic in fantičev z gospodično profesorico vred, ki so ostali tukaj ter so prepustili g. profesorja-vodjo z ostalimi klasičnimi dijaki svoji daljni usodi na potovanju v Maribor.

Te dni je bil tu v svojem rojstnem kra-

m Poročili so se v Mariboru: Vincenc Korošec, sin posestnika, in Neža Unuk, posestnica, Crešnjevec pri Slov. Bistrici; Kares Škerlavaj, gradbeni delovodja, in Karolina Krošel, trgovska nameščenka; Valter Lah, trgovski pomočnik, in Marija Valentin, zasebnica; Alojz Bizjak, strojni oblikovalec, in Marija Masten, kuharica; Roman Pegan, trgovec, in Alojzija Basjako, zasebna uradnica; Stanislav Hanžel, tovarniški barvar, in Julijana Letonja, zasebna uradnica; Franc Žizek, tovarniški delavec, in Marta Leber, tkalka; Ivan Perger, čevljarški pomočnik, in Justina Pipan, trgovska pomočnica; Andrej Lozinšek, krojač, in Hermina Jurovič; Josip Cvetko-krojač, in Ana Marinič; Ludvik Onkovič, delavec, in Marija Breznik; Franc Imenšek, delavec, in Jožefa Berlič; Oton Simenc, delavec, in Antonija Lep.

m Za paznike-pripravnike v letnišnici tukajšnjega okrožnega sodišča so imenovani Mihael Aidič iz Slivnice, Maks Kos z Meljskega hriba, Ferdinand Žnidarič od Male Nedelje in Franc Herman iz Raduša.

m Žrtve splašenega konja je postal 23 letni hlapec Josip Klemenčak iz Sp. Korene. Zival ga je brenila v obraz in mu ga hudo skazila. Poškodovanca so prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Zeiss- stekla
samo dipl. optik **peteln**

Kino

* Grajski kino. Samo do četrta »Sumljive žene«. Prekrasna ljubavna drama. — Od petka dalje »Bel ami«.

* Kino Union. Do vključno petka »Upornik Mañadi«, senzacionalni orientalski pustolovski film z John Wayne-jem v glavni vlogi.

* Kino Esplanade. Danes zadnjič nemški film »Požar na Oceanu«. — Jutri najlepše francosko filmsko delo »Povratek ob zori« z Danielle Darrieux.

Turnir za prvenstvo ŠK »Vidmarja«

Sinoči se je turnir nadaljeval z 11. kolom, ki pa položaja bistveno ni spremenilo. Izredno živahen je bil damin gambit Lukeš Fr.—Certič. Slednji je podvzel močan napad ter vdrl z damo v Lukešev tablor. Lukeš je v kritični poziciji spredel okoli nasprotnikove dame mrežo. Certič je moral dati figuro, da je rešil damo. Po zamenjavi težkih figur pa je nastala končnica, ki jo je Certič le še rešil v remis. — Močno je zaigral Kukovec proti Sonanu, ki v slovanski obrambi ni našel najboljših potez. V središčnici je Kukovec tako nadigral svojega nasprotnika, da je dal damo za dva stolpa, nato pa zagrozil z matom. Tu je padla Sonanu še figura, nakar je Kukovec z lahkoto dobil. — Fromov gambit Marvin—Reinsberger je dal zanimivo partijo odprtih linij. Po zamenjavi dam je izsilil Reinsberger z žrtvijo kvalitete dobljeno končnico. Zaradi popustljivosti igre pa je Marvina uspelo, da je dosegel remis. — V partiji Lukeš B.—Peče je prišel slednji že v otvoritvi do silne prednosti, ki jo je v središčnici še stopnjeval.

Lukeš se je sicer močno branil, toda v končnici je podlegel. — Ketiš je dobil točko proti Skralovniku brez igre. — Zares mukotrpna pa je bila Siciljanka Senekovič—Gerželj. Slednji je zaigral zmajevsko varianto, ki ni imela v sebi nič »zmajevskega«, ampak je bila izredno pohlevna, da se je Senekovič na daminem krilu izmotal iz težav ter dosegel enakovredno pozicijo. Pri likvidaciji središčne igre je dosegel Gerželj nekoliko ugodnejšo končnico dam in istobarnih lovecev. Senekovič je moral v obrambo. Po dolgotrajnem natezanju je slednjič Gerželju uspelo, da je partijo v 66. potezi dobil. — Partija Kuster—Hvalič je bila preložena. — Odigrane preložene partije so dale naslednji rezultat: Kuster—Sonan 1:0, Lukeš Fr.—Hvalič 1:0 in Senekovič—Skralovnik 1:0. — Prihodnje kolo v četrtek.

Stanje po 11. kolu: Kukovec 10, Gerželj 8 (2), Kuster 8 (1), Certič 6½, Lukeš Fr. 6 (1), Ketiš 6, Peče 5½, Reinsberger 5 (1), Marvin in Sonan 5, Skralovnik 3½, Lukeš B. 2 (1), Senekovič 2 in Hvalič 0 (2) točk.

ju mariborski industrijalec g. Paliaga s svojo družinico. Pred Todejevičem je v svoji barki — pravi barki, ne takšni, kakor tam v Mariboru iz Jadranskega podruma! — bosonog po domače pripravljaj izlet s svojo družinico po morju. — Lahko njemu! . . .

O groznem umoru uboge starke ste že čitali. Videl sem tiste 3 nesrečne mladeniče, ki so jo umorili. Peljali so jih k zaslisevanju na sodnijo. Lepi, postavnji fanti so, a tudi strašno pokvarjeni morajo biti, ker niso kazali prav nobene potrnosti. Strašno! Nečak umorjene starke pa je postal junak v očeh domačih in slovenskih deklet. . . .

Tu imamo tudi svoj kino, v katerem se prikazujejo celo »novosti«, a odprejo se vrata tega kina samo ob petkih in nedeljah. V petek je cel kino okupirala skoraj samo slovenska mladina.

Marjetin semenj, ki je začel v petek, je prinesel zopet nekoliko spremembe v življenje naše mladine. To je največji letni semenj ter se vrši okoli cerkve Sv. Marjete, ki provslavlja svoj cerkveni god. Od vseh krajev pridejo ljudje, da si kupijo svoje potrebščine, česen itd., da se malo poveselejo in — pomolijo. Navadno pridejo ob priliki tega sejma vsi na svoj račun. Trgovci in cerkva. Letos je bolj slabo, bo pa drugo leto bolje.

Prihodnjo nedeljo, 21. t. m., prideta semkaj kar 2 novi koloniji, in sicer iz Maribora in iz Ljubljane, okrog 90 otrok. To bo zopet živčav!

J. C.

Zanimivosti

Gozdno in lesno gospodarstvo v sovjetski Rusiji

Skoro 45% vse površine Rusije pokrivajo gozdovi - Rusija, daleč najbolj gozdnata država sveta - Letni prirastek 600 milijonov m³, sečnja blizu 200 milijonov m³ lesa

Nemška revija »Wirtschaft und Statistik« piše, da znaša celotna površina gozda v sovjetski Rusiji 920 do 950 milijonov ha. Površina, s katere črpajo les, znaša 456 milijonov ha, z zasedbo zahodne Ukrajine in Bele Rusije je ta narasla za nadaljnjih pet milijonov ha. Rusija je tedaj daleč najbolj gozdnata država sveta. Druga, gozdov najbogatejša dežela, Kanada ima le 298.2 milijona ha šume.

Skoro 45% vse površine Rusije pokrivajo gozdovi, prostor, ki je večji od vse ostale Evrope. V teh gozdovih je lesa za blizu 30 milijard kubičnih metrov. Letni prirastek lesa znaša skoro 600 milijonov kubičnih metrov. Sečnja znaša blizu 200 milijonov kubičnih metrov na leto, torej komaj tretjino prirastka. Bodočnost le-

sne industrije v Rusiji je še nepregledna.

V evropski Rusiji imajo lesni presežek severne oblasti Karelija, Gorki (bivši Nižni Novgorod) in Kirov (bivša gubernija Vjatka). Daleč na jug in jugovzhod se vlečejo gozdni pasovi, lesa primanjkuje le v oblasteh Moskve, Kurska, Voroneža, Saratova, Stalingrada, ob azovsko-črnomorskem primorju, na severnem Kavkazu in v Ukrajini. Večino ruskih gozdov, 86.4% tvori iglasto drevje. Med temi je na prvem mestu macesen s 153 milijoni ha površine, slede jelka in smreka. Od listavcev je največ brez, ki so tipično drevo severa. Leta 1913. je Rusija proizvajala 60.6 milijona kubičnih metrov industrijskega lesa, zdaj že 201.5 milijona kubičnih metrov. Seveda se mnogo bolj

črpa evropski del Rusije, ki je bližje industriji. Tako pride na 1 ha gozdne površine evropske Rusije 1.21 kubičnih metrov izkoriščenega lesa, v Aziji le 0.10 kubičnih metrov. Zato so za evropsko Rusijo že uvedli zaščitne pasove in nova pogozdovanja.

Sovjetske železnice so prepeljale leta 1937. 46.9 milijona ton koristnega lesa. Več kot polovico teh transportov so prepeljali 1500 km daleč. Po vodnih poteh je šlo 35.4 milijona ton lesa. Prihodnje leto nameravajo po rekah prepeljati že 110 milijonov ton lesa, ker so rečni sistem povezali z novimi kanali. Rezani les, ki je znašal 1913. še 11.9 milijona kubičnih metrov, je dosegel leta 1937. že vsoto 28.8 milijona kubičnih metrov.

Nove bombnike je naročila Anglija v USA. Gre za nabavo v višini 30 milijonov dolarjev. Letala bodo lahko nosila mnogo večje tovore bomb, kakor dosedanja.

Brzi vlak, ki bi hotel doseči sonce, bi moral voziti 70 let po 100 km na uro.

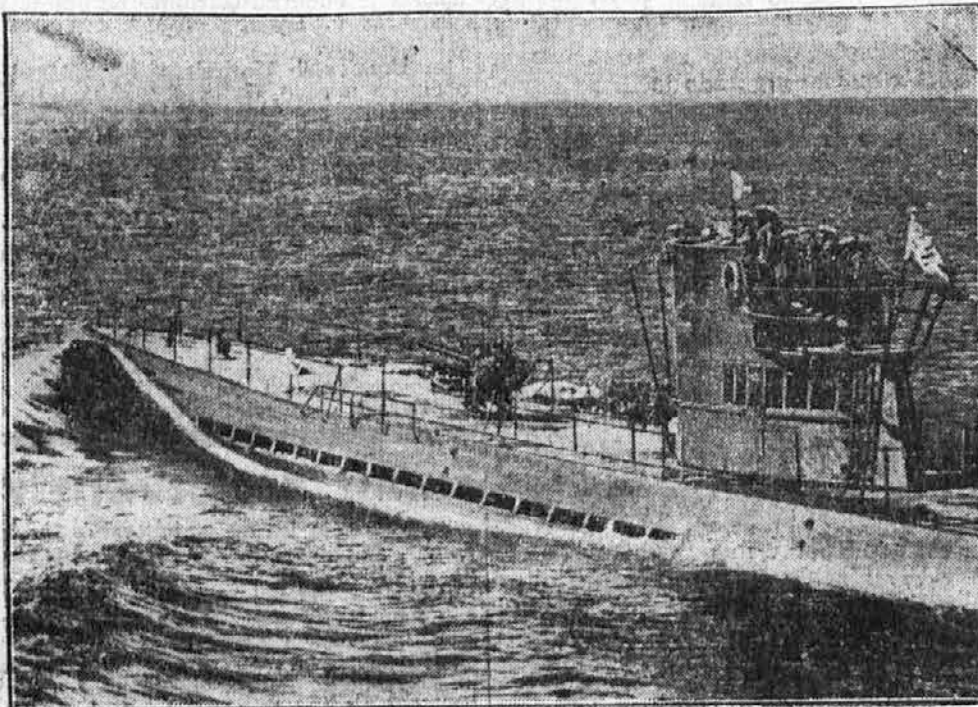
V svileni obleki na delo gredo japonske delavke. Tudi državni uradniki so dobili svilene obleke, pa pismonoše in stražniki. Japonske pisemske znamke so tiskane na svilo. To pa zato, da spravijo na trg blago, ki ima zdaj premalo odjemalcev.

Gradbeni rekord v Ameriki. V eni uri že stoje hiše. Na temelje postavijo železno ogrodje, vanj vlagajo stene brez žebeljev, okna, vrata in drugo. Stene so iz betona, asfalta in klobučevine ter ne prepuščajo vode. Hiše stanejo 2500 dolarjev.

Materlinck je došel v USA. Zadnje čase je bival v Portugalski, kjer se je vkrcal na grški parnik in se prepeljal čez Ocean. Belgijski književnik pripravlja zdaj novi roman, kjer razpravlja o problemih katoliške cerkve.

Bencin in papir morajo varčevati v Turčiji. Vlada je izdala za to ostre ukrepe.

Med Marsom in Jupitrom je 2000 majhnih planetov. Samo lani so jih odkrili 237.

Manevriranje nemške podmornice na Atlantiku

Od krogel neranjen, od strele zadet

Ameriški major Charles Sumerford se je 1918. boril s svojo četo v Franciji. Zahajal je z izvidniško patruljo v najsprejnejše postojanke. Nekoč je v toči krogel padla vsa četa, on pa je ostal živ, brez rane. Kasneje je major še večkrat sodeloval v peklenem ognju krogel, padali so mrtveci in ranjeni, on pa je vselej ostal brez poškodb. Častniki in vojaki so videli v Sumerfordu čudo, neranljivega tovariša, ki mu puškini in topovski izstrelki ne morejo do živga.

Nekoč je majorja in vojake iznenadila v jarku strašna nevihta. Udarjale so strele, vojaki so ostali nepoškodovani, major je pa bil težko ranjen prepeljan v

bolnišnico. Postal je invalid, vrnil se je v Vancouver v Ameriki, kjer je živel na svoji farmi. Tu ga je na polju zalotila nevihta in strela ga je že drugič oplazila tako močno, da je obležal mrtev. Pokopali so ga in mu postavili lep spomenik. Dva dni potem je spomenik razdejala strela. Postavili so nov nagrobnik, toda tudi tega je strela čez mesec dni uničila. Lahkoverni ljudje so menili, da se skriva v mrtvem telesu nevidna sila, ki privlači strelo. Zato so namesto spomenika zasadili nad grobom dve jelki. V toplem julijemskem popoldnevu je pa letos uničila strelo tudi obe jelki in poslej je ostal grob čudne usode brez kakršne koli označbe.

„Filmski zvezdnik“ spremljevalec mrliča

Njujorški 17-letni mladenič Robert Sinholm je bil velik sanjač. Kot vnet obiskovalec kinematografov je sklenil, da odpotuje v Hollywood in postane filmski zvezdnik. Ker ni imel denarja, je sklenil potovati peš v Hollywood. Izmučen je dostikrat obležal na cesti in avtomobilisti so ga odpeljali v bližnje mesto. Končno je došel v filmski raj, kjer je pa doživel veliko razočaranje. Nikjer ni dobil zaposlenja, prepovedali so mu celo vstop v filmske ateljeje. Lačen in razcapan je taval več dni po ulicah Hollywooda, dokler se ni brez vseh sredstev zatekel na policijo. Ta ga je poslala k nekemu dobrodelnemu društvu, kjer so mu dali hra-

no in prenočišče. Denarja za pot mu niso mogli dati in že je mladenič obupal, da ne bo mogel domov.

Naključje je hotelo, da je v Los Angelesu umrl neki bogataš, katerega svojci so želeli, da se truplo prepelje v New York. Iskali so spremljevalca, ki je po zakonih potreben za prevoz mrliča. Izbrali so izmed mnogih kandidatov nesrečnega Roberta Sinholma, ki je tako kot varuh mrliča v vagonu prišel na dom, kjer mu je dal oče 14 dni hišnega zapora, ker je brez dovoljenja staršev zahrepenel po slavi filmskega zvezdnika in jo skrivaj mahnil na pot...

Filipinski dojenčki s cigarami v ustih

Filipinski guverner je izdal prepoved, ki se nam zdi precej čudna. Prepovedal je otrokom izpod 12 let kajenje — cigare! Pri nas je takšna prepoved seveda odveč. Na Filipinih je pa to drugače. Že stoletja kadi tamkaj tudi deca, cigare vtikajo v usta že tri- do štiriletni kratkosrajniki.

Na Filipinih uspeva tobak zelo dobro. Tovarne tobaka so glavna industrija otočja. Na otoku Luzonu se bavijo vsi

domačini s tobakom. V severnem delu otoka je dolina Cogavan, ki ima najboljše tobakove nasade sveta. Zato ni čudno, da so Filipinci strastni kadilci, po glavnem mestu Manili ni redko srečati mater z dojenčkom v naročju, ki žveči — cigaro...

Zaradi uživanja nikotina je umrljivost med filipinsko dečo zelo velika. Prepoved kajenja za otroke je pa izzvala med domačini odpor. Matere so protestirale, ker

so deci vzeli tobak. Kako bomo brez cigar vzgojile otroke? Otrok brez cigare je ves dan nemiren in vpilje ugovarjajo ženice.

Ukrep oblastev je segel malo previsoko. V tovarnah delajo namreč že 11-letni pobalini. Kako se bodo ti zdržali kajenja, če imajo tobak vedno v rokah. Zahtevali tedaj, da se zanje ukine prepoved in postavi od 12. na 10. leto...

A. Greenwood, desna roka Churchilla

Minister brez portfelja, Artur Greenwood je visoke in sloke postave. Obraz mu je vedno nasmejan. Skoro mu bo 60 let in nosi vedno dolge lase. Pred 20. leti je zapustil državno službo in vse svoje sposobnosti posvetil napredku angleške delavske stranke. Vstopil je v njen glavni odbor. Mož, ki je imel pred seboj veliko kariero, je z nesebično ljubeznijo delal za ljudstvo. V državni službi bi tu di ne bilo mesta zanj, ker je bil proti vsaki pretirani disciplini.

Rodil se je v Leedsu. Najprej je nameraval postati učitelj, nato je studiral matematiko na univerzi v Manchestru. Nadaljeval je prirodne in zgodovinske studije ter postal profesor ekonomije, končno pa lektor za isti predmet na univerzi v Leedsu. V Macdonaldovi prvi vladi je postal 1924. parlamentarni tajnik pri ministrstvu za zdravje. V laburistični vladi 1929. je bil minister ter se povsod izkazal kot lojalnega kolega in sodelavca.

Največja njegova značilnost je velika delavnost. Zanj je bilo leta in leta igranja, da je dopoldne vodil visoko politiko, popoldne držal najmanj en govor v parlamentu, zvečer pa razpravljal o političnih problemih pred volivci. Zdej je kot minister brez portfelja najzvestejši sodelavec Churchilla in desna roka angleškega premierja.

Slavolok zmage

Najlepši in najimpozantnejši spomenik v Parizu je Arc de Triomf. Načrté za ta Slavolok zmage je napravil arhitekt Chalgrin po nalogu cesarja Bonaparta 1806. Ta je hotel s tem kronati svoje velike uspehe na bojnem polju. Napoleon pa ni čakal trenutka, da bi s svojimi zmagovalnimi četami korakal pod slavolokom, ker je bil Arc de Triomf dograjen šele trideset let kasneje.

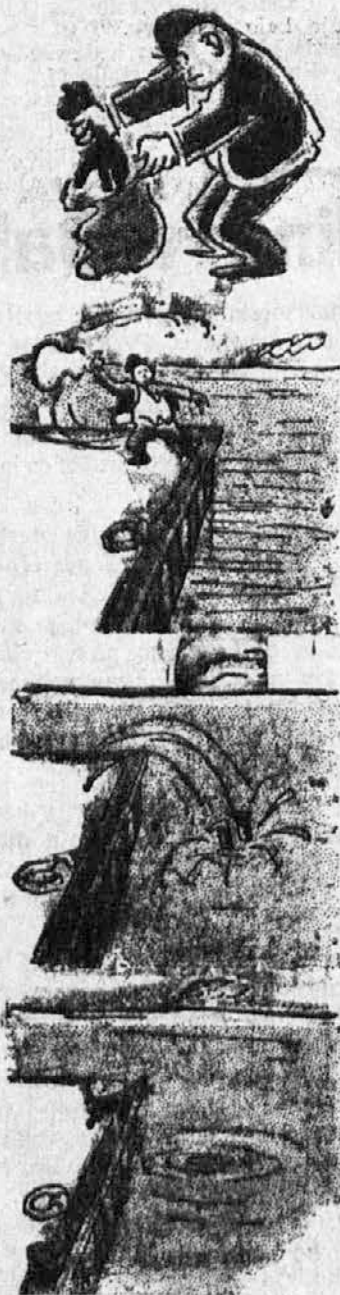
Slavolok stoji na najlepšem kraju Pariza, tam, kjer se križa 12 najlepših avenij, med njimi tudi slovita Champs d'Élysée. Visok je 50, širok 45, globok pa 22 metrov.

Vichy

Dopisnik »Basler Nachrichten« javlja iz Vichyja, da postaja mesto mali Pariz. Čeprav je prezasedeno, pritiskajo vanj vedno nove množice potnikov. Sestajajo se znanci, mnogo si vedo povedati o zadnjih težkih tednih. Tu vidiš obraze raznih politikov, drugi spet iščejo svoje z oglasil po listih.

Najtežji je udarec za Francoze, ker je njihova domovina razcepljena na dva dela, ki ju loči demarkacijska črta. Vse nade stavijo v osebnosti, ki nosijo odgovornost, tako v maršala Petaina, podpredsednika Lavala, admirala Barlana, generala Weyganda in ministra Marqueta, bivšega župana v Bordeauxu. Pred Hotelom de Parc je vedno zbrana množica ljudi in če se pojavi katera navedenih osebnosti ali sam maršal, takoj začne ploskati in vzklikati. Bivši predsednik Lebrun je prišel zelo malo na izpregled.

Uniforme zginevalo počasi iz ulic. Demobilizacija je v teku. Pred dnevi je še bilo nekaj nemških častnikov v Vichyju, disciplinirano prebivalstvo se je obnašalo dostojno. V Franciji pričanja nova doba. Javno mnenje se še vedno zgraža zaradi nastopa angleške mornarice pred Oranom. Pravi, da je bilo napadeno mornariško moštvo, ki je nekaj tednov prej junaško branilo odhod Angležev iz Flandrije. Niso verovali dani francoski besedi, da ladje ne bodo uporabljene proti Angležem. Francoski narod kaj takega ne more pozabiti. Angleško-francoska zveza je razpadla, kaj jo bo nadomestilo?

Kdor drugomu jamo kopije...

Ljubljana

Koliko popijejo Ljubljanci mleka in alkohola

Pravijo, da človek laže prenese glad kot pa žejo. Sploh je pa tudi anatomske pri vseh bitjih grlo pred želodcem. To je menda upošteval tudi mestni statistični urad in v statistiki mesta Ljubljane za l. 1939 v poglavju »aprovizacija mesta« oz. »uvoz važnejših življenjskih potrebščin« postavil na prvo mesto alkoholne pijače.

In tako posnemamo iz tega poglavja, da so Ljubljanci v letu Gospodovem 1939 popili 3.976.677 litrov vina in 1 milijon 119.027 litrov piva, t. j. proti l. 1938 za okroglo 123 tisoč litrov manj vina, a 283 tisoč litrov več piva, kar gre gotovo na rovaš lanskega tako vročega poletja. Pregled alkoholne statistike čez dvajset let pa pokazuje, da je bil l. 1938 pri vinu dosežen rekord s 4.099.639 l, pri pivu pa l. 1919 s 1.513.489 l. Najmanj se je popilo piva l. 1934, t. j. samo 564.125 l in se sploh v dobi 1933—37 kaže globok padec konsuma piva, povprečno je stal ne

dosti nad pol milijona litrov; vzrok: kri- za, drago pivo in še to in ono. Konsum vina pa se giblje v zadnjem desetletju povprečno okoli 3¼ milijona litrov na leto. O konsumu žganja pa letopis molči, deloma menda iz diskretnosti, deloma ker je statistično težko zajeti kapljico, ki zelo rada hodi po tihotapskih potih.

Če preudarimo torej teh uradno do- ganih 5 milijonov litrov alkohola in jih prenesemo v zdravo valuto, potem mo- ramo pa že reči, da poženejo Ljubljan- ci lepe denarce po žejnem grlu. S čimer seveda še ni rečeno, da so pijanci. Saj veljajo celo v politiki za vseskozi trezne in praktične ljudi, ki znajo iz vsake kon- stelacije potegniti svoj profit in se trdno držati na stolčkih (tako vsaj trdijo Za- grebčani). Potemtakem ni, da bi zastran alkohola Ljubljanci kdo preveč kriti- ziral, ne v moralnem ne v materialnem pogledu, najmanj pa v fiskalnem (saj pri- naša to mestni občini lepih dohodkov na trošarinji) in pa v socialnem, saj morajo

krčmarji in vinogradniki tudi živeti. In navsezadnje je res tudi to, da vsega tega alkohola Ljubljanci niso popili sami, ampak odpade nekaj deleža tudi na tujce.

Vseeno pa pade na to alkoholno šte- vilko temna senca, če jo primerjamo s konsumom mleka. Tu pravi statistika, da je bilo l. 1939 v Ljubljano uvoženih 5.907.913 litrov. To se pravi, da pride na poedinega Ljubljančana povprečno samo 67 litrov mleka na leto. Okroglo 5 mili- jonov litrov alkohola proti okroglo 6 mi- lijona litrov mleka — obupno razmerje! In povrh je mlečna številka absolutna, točno ugotovljena po zapiskih ljubljans- kih mitnic, ki ne pride skoznje noben mlekarški voziček neprekontroliran, med- tem ko je alkoholna številka problema- tična, ker ni zapopaden v njej tudi kon- sum žganja.

In tako ostane to poglavje, kjer bi imeli borci na poprišču ljudskega zdravja po- vedati marsikako gromko.

Intervencije prepovedane!

Ban banovine Hrvatske dr. Šubašić je izdal včeraj zanimivo uredbo, s katero so v bodoče v banovini Hrvatski prepove- dane vsakršne intervencije (priporoča- nje) na pristojnih uradih. Koristna ured- ba se v glavnem glasi:

Rak-rana uprave so razne intervencije, ker na eni strani ponižujejo ugled in av- toriteto uradnikov zaradi suma, da tudi oni sodelujejo pri dobičku profesionalnih intervencionistov, na drugi strani pa ote- žujejo in onemogočajo izvajanje odlokov v soglasju z zakonom za interese naroda. Uradniki se morajo v svojem delu ravnati samo po zakonu in morajo biti strogo objektivni. Da bi uradnike v izvajanju odlokov zaščitili pred škodljivimi vplivi raznih intervencij ter da bi s svoje strani pripomogel do hitrejših očiščitev v urad- nem poslovanju tudi brez intervencij, od- rejam:

1. Najstrožje prepovedujem uradnikom in nameščencem, da bi pri svojih tovari- ših za kogarkoli intervenirali. Uradnik, pri katerem bi kak drug uradnik skušal intervenirati, mora intervencijo takoj od- kloniti z opozorilom na to mojo odredbo ter o tem takoj pisмено obvestiti svojega prečstojnika, ki mora uvesti disciplinski postopek. Proti uradniku, ki ne bi od- klonil intervencije drugega uradnika, se mora strogo postopati.

2. V vseh primerih, ko intervenirajo pravni zastopniki, pooblaščenici po zakon- skih predpisih, se mora od njih zahtevati predložitev predpisanega pooblastila in to zabeležiti.

3. Posredovanja političnih osebnosti v interesu naroda lahko sprejmejo samo oddelni prečstojniki, oziroma starešine uradov. Nobena intervencija za inozemce se ne more smatrati kot posredovanje za interese naroda in je treba v teh primereh postopati, kakor je rečeno pod točkami 2. in 4. Za tujce veljajo samo intervencije njihovih konzularnih zastopstev.

4. Intervencije zasebnikov se ne smejo v nobenem primeru sprejeti ter se mora proti uradniku, ki bi postopal drugače, uvesti disciplinsko postopanje.

5. Da bi postale sploh vse intervencije nepotrebne, odrejam, da se morajo vse zadeve reševati pri vseh odelkih banske oblasti pospešeno in strogo po zakonu. Če pa to ni bi bilo mogoče v uradnem roku, se mora podaljšati uradni čas.

Prvo lepo poletno nedeljo

namreč res lepo, sončno in toplo, brez neviht in ploh, smo končno le srečno do- čakali, vsaj na področju Ljubljane in de- žele Kranjske. Menda je je bila deležna pa tudi zelena Štajerska, izletniki od tam vsaj pripovedujejo, da je bilo povsod lepo. Na 14. julija šele prva poletna ne- delja, ta datum si bo treba zapomniti, 14. julija na dan sv. Bonaventure, po na- še tistega, ki je dobro došel. Res dobro- došla nedelja!

In seveda so jo Ljubljanci izkoristili, kar se je le dalo. Vse je šlo ven, v ko- likor ne že navsezgodaj, pa čez dan. Zju- traj je bila Ljubljana zavita v gosto me- glo, to je marsikoga oplašilo, vendar je bil že prvi izletniški vlak na Gorenjsko dobro zaseden in se je potem polnil od postaje do postaje. V Kranju je bil že kar naval izletnikov proti Bledu, Bohinju, Kranjski gori. Zelo veliko ljudi je poro- malo to nedeljo tudi na Brezje k Mariji pomočnici, da se odvežejo te in one za- obljube, saj poje Prešeren, da »gorje od- laščavcem«. Sploh so oživele vse priljub- ljene izletne točke po višavah in po ni- žavah in na vseh straneh, kamor vleče Ljubljance.

Bil je izredno lep dan, vroč, a ne so- paren, ker so ga prepihale hladne sape, in v čudoviti jasnini je blestel ožak Tri- glav kot že dolgo ne, in vse naše pla- nine, zjutraj še tu in tam pobeljene s sve- žim snegom, ki pa ga je sonce hitro popilo.

Na cestah proti Bledu in Bohinju je

bilo ves dan zelo živahno, roji kolesar- jev in avto za avtom, pa avtobusi, pa motorji — očitno z bencinom ni več toliko preglavic. Vsekakor sta imela Bled in Bohinj v nedeljo velik obisk in je tam tudi sicer že lepo število stalnih letovi- ščarjev. Podoba je, da sezona le ne bo tako slaba, samo da so enkrat prišli topli dnevi. Voda bohinjskega jezera je še zelo mirza in le malo utrjenih kopal- cev je, ki se spuščajo vanj. Zakašnilo se je poletje, s tem se je zakasnila tudi le- toviščarska sezona, a če vzamemo v obzir vse okolnosti današnjih nenormal- nih razmer, moramo le ugotoviti, da je obisk naših gorenjskih letovišč kolikor toliko živahen. Tujcev ni, zato pa pri- lija razmeroma več domačinov kakor druga leta. Našli smo spet sami sebe.

a Razstava načrtov za Dom onemoglih na Bokalah bo odprta v četrtek, 18. t. m., ob 11. v Jakopičevem paviljonu. Razstav- ljeni bodo vsi projekti in bodo pri otvo- ritvi tudi razdeljene nagrade projektan- tom. Razstava bo prav nazorno pokazala, kako so si naši arhitekti zamislili ta veliki socialni zavod, ki ga prične mestna ob- čina zidati v najkrajšem času. Denar za zidanje je že na razpolago, saj ga je po- darila Mestna hranilnica ljubljanska v pro- slavo svojega jubileja, da bodo torej sta- ri Ljubljanci, ki jim življenje ni bilo milo, lahko v kratkem uživali mirno sta- rost v najmodernejših poslopih pri do- bri preskrbi na zdravem zraku prelepe ljubljanske okolice. Večini projektov so priloženi tudi plastični modeli. Razstava bo odprta od 18. do 25. t. m. Vstopnine ni.

a Zaradi snajenja prostorov mestnega gospodarskega urada v Beethovni ulici ta urad prihodnji ponedeljek in torek, 22. in 23. t. m., ne bo posloval za stranke.

a Urad za kontrolo cen je že začel po- slovati s 15. julijem v banski palači (od- delek za trgovino, obrt in industrijo). V delokrog tega urada spadajo vsi posli po uredbi o kontroli cen in po pravilniku o kontroliranih cen ter po uredbah o štednji z živili. Razsojanje v drugi stopnji v ka- zenskih stvarih po navedenih uredbah pa opravlja še nadalje oddelk za trgovino, obrt in industrijo.

NEPOJASNJENO NAGLA SMRT 15LETNEGA DEKLETA PRI SV. MARJETI OB PĚSNICI

Včeraj ob 17. popoldne so našli na hlevu v senu posestnika in železničarja Josipa Pristovnika v Dragučovi hčerko Aniko mrtvo.

Imela je navado, da je tu in tam ob poletnih popoldnevih odpočila ter legla v seno. Tako je naredila tudi včeraj ob treh popoldne. Ker se ob 17. ni prišla, so jo šli dramiti, toda bilo je zaman. Ani- ca je bila mrtva. Že preko dneva je to- žila o glavobolu. Vzrok smrti bo ugotov- lila komisija.

Nenadna smrt mladega dekleta je sil- no presunila vse znance, zlasti globoko pa ranila njene užaloščene starše, brate in sestre.

MALE OGLASE za sobotni »Večernik«, oddajte že v petek popoldne do 18. ure

Sergiusz Plasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

49 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

»Zakaj si dremal«, mi pravi Petrik ne- koliko nejevoljen, toda dvakrat ga ni treba prositi, in že mi pripoveduje oni del iz knjige, ki sem ga bil prespal.

Okoli polneve se slečemo in se son- čimo. Ko se vračamo na kosilo, prinaša- mo s seboj vonj gozda in dobro voljo. Barica nam streže pri kosilu. Ko sedemo za mizo, poje vsak najmanj za dva. Pi- jemo pivo. Precej časa vodke sploh ne pijemo več...

Takole življenje me je močno okrepilo. Toda dolgčas mi je. Petrik in Julek sta vsaj zaposlena. Petrik poučuje nekoliko dijakov, Julek pa pomaga Mužanskemu, ki mu je obljubil, da ga nauči urarske obrti. Le jaz sem praznih rok. Nekajkrat obri. Le jaz sem praznih rok. Nekajkrat obri. Le jaz sem praznih rok. Nekajkrat obri.

Večkrat sem povpraševal tovariša, ka- ko sem sploh zašel v njuno stanovanje. Pa mi nočeta povedati. Julek mi je rekel: »Prihazen nam je sporočila.« In Petrik: »Kasneje vse izveš!«

Nekaj zatajujeta. Toda kaj? Prehudo radoveden pa spet nočem biti.

Nekega dne, ko sta bila tovariša zapo- slena, sem odšel z doma ter se namenil k Saši Veblinu. Sicer sem prav dobro ve-

del, da Saše ni doma, ker je odšel z Zi- vicem v Radoškoviče, toda rad bi videl Felo. Bila je doma. Še vedno je bila pre- lepa... Tokrat je bila v rožasti obleki, toda bila je nenavadno resna.

Ko sem stopil v sobo, sem jo našel v družbi Cilke Kočke. Pili sta čaj. Cilka se je neprestano smejala, kažoč lepe bele zobe in rožnate dlesni.

»Zeliš čaja?« me je vprašala Fela. »Pravkar sem pokosil.« »Prava reč. Sedi. Za skodelico čaja boš menda še našel prostora...«

»Bolka pa dolgo ni«, je rekla Cilka. »Zgodaj je še«, ji je pojasnila Fela.

Fantje so mi povedali, da je Cilka že delj časa Lordova ljubica. Bolek je sicer za ženo ni maral, toda podoba je, da si Cilka tega ne žene k sreči. Svojega raz- merja z Lordom ni skrivala, ampak ga je ob vsaki priložnosti še posebno nagla- ševala, spremljajoč Lorda na vsako pri- reditev.

Ko je Fela že pospravljala mizo, je še- le prišel Lord. Oblečen je bil zares kot gospod grof: klobuk, bele hlače, lakaste polčevlje, japonsko samovoznico in bar- vast jopič.

»Moj poklon«, je pozdravil Lord s pra-

Cilka se je pognala izza mize kot pe- ro ter stekla k Lordu. Objela ga je z go- limi rokami okoli vratu in ga večkrat po- ljubila na usta. Lord jo je dvignil v na- ročje ter jo zasukal po zraku.

Fela se je komaj vidno nasmehnila ter se zagledala v me. Odgovoril sem ji s smehljajem.

Odšli smo v mesto. Precej ljudi smo srečali. Vsi so se ozirali za Felo, kar mi je močno laskalo. Fela je imela v ušesih uhane z velikimi biseri. Na grudi pa dra- goceno zaponko. Prsti so se bleščali v prstanih. Da, dekleta so nečimurna. In Saša je poskrbel, da je Fela sijala v dra- gotinah.

Čedalje več ljudi smo srečavali. Z znan- ci smo se pozdravljali. Blizu cerkve sem opazil Alfreda. Pod roko je vodil Klado in ji vneta govoril. Dekle se je glasno smejala. Pogledal sem Felo. Ponosno je namršila obrvi...

Približali smo se Alfredu in Kladi. Ne- nadoma me je Klada opazila. Smeh ji je zamrl na ustnicah. Lord je dejal:

»Moj poklon, gospodična Klada!«

Alfred se je stresel ter se odmaknil. Fela je prikimala.

Po povratku iz Sovjetije nisem bil še pri Kladi. Sedajle sem jo prvič videl. Si- cer sem jo nameraval takoj po povratku obiskati, a sem bil izvedel, da hodi z Al- fredom. Čedalje sem se o tem prepričal na lastne oči. In še bolj sem se v duhu pri- bližal Feli. Vedel sem, da je za njo lažil Alfred dve leti, pa brez uspeha. Ni ga

marala, četudi ji je večkrat ponujal že- nitev.

»Pametno in ponosno dekle!« sem po- mislil.

Fela in Cilka sta odšli v cerkev, z Lor- dom pa sva se začela sprehajati med fanti. Na obeh stopniščih so stala dekle- ta.

Prištopil je k nama Jurin. Pozdravil naju je ter zlobno pljunil na čevlje sta- rejšega Alfredovega brata, Albina, ki je stal tik ob nas. Albin je zardel ter nervo- zno prestopal.

»Oprostite, Albin!« je mirno rekel Jur- lin.

»Prosim«, je zagodrnjal Albin ter si s papirjem otilal opljuvan čevlji.

Približal se je tudi Krisa.

»Verjetno mu ni prav, da si mu pljunil na čevlje«, je pripomnil izzivalno.

K Albinu so pristopili njegovi bratje, toda Krisa je nadaljevala.

»Zakaj otiraš s papirjem? Polži z je- zikom! Potlej bo čevlji sijali ko sonce! In ljudje si bodo mislili: to vam je knez in ne sin branjevca!«

Alinčukovi so se zardeli odstranili. Jur- lin se je obrnil k Lordu.

»Še dva fanta bi potreboval. Precej blaga je, a nimam nikogar!«

»Mar ni v mestu dovolj fantov?«

»Vsakogar ne maram.«

»Ali bi ne šel?« me je vprašal Lord.

Nekaj časa sem tehtal. Denar je šel h kraju. Treba bo seči po delu. Brezdelje mi je že presedalo. »Kdaj greš?« sem vprašal Jurina.

Sport

Beograjski in zagrebški teniški igralci v Mariboru

Sezona tenisa je v največjem razmahu. Zanimive prireditve belega sporta se vrsto druga za drugo in kažejo lep razvoj tenisa pri nas. Tudi rezultati teh borb so prav lepi. Po uspešnem gostovanju naših teniških igralcev v Beogradu bodo nastopili v Mariboru gostje iz Beograda in Zagreba. Tako bo zanimivo srečanje elitne ekipe BTK iz Beograda in ISSK Maribora pritegnilo 23. in 24. t.m. gotovo mnogo

prijateljev belega sporta na naša teniška igrišča. Beograjčani bodo nastopili s favoritom **Branovićem** in **Borisom Smerdjem**, Mariborčani pa bodo postavili na igrišče tudi najboljšo moštvo.

28. t. m. bo v Mariboru odločilna borba za jugoslovansko prvenstvo moštev med zagrebškim ATK in ISSK Mariborom. Takrat bosta nastopila tudi z elitno ekipo **Palada** in **Mitić**.

Teniška ekipa ISSK Maribora se že sedaj temeljito pripravlja na obe trdi borbi. Danes ob 15. bo tekma med obema mariborskima ekipama. V prvi garnituri bodo nastopili **Albanež**, **Korenčan**, **Škapin** in **Tončič**, v drugi pa **Kirbiš**, **Vute**, **Bergant** in **Voglar**. 20. in 21. t.m. bodo Mariborčani sodelovali na teniskem turnirju v Planici.

s **Popularno desno krilo** ISSK Maribora, **Miloš Ogrizek** je napravil te dni mojstrski izpit iz galvanoplastične stroke.

Nevihta nad Zagorjem

Včeraj popoldne je divjala nad Zagorjem ob Savi huda nevihta. Na več krajih se je utrgal oblak in voda je napravila mnogo škode. Debela toča je oklestila drevje in polja. Silni nalivi so povzročili poplavo. Nekemu kmetu je voda odnesla tri prašiče s svinjakom vred. Na pomoč so prihiteli gasilci, ki so reševali ljudi in živino. Zagorje je bilo podobno jezeru, k je poplavelo hiše in polja.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, preklic, dopisovanja in ženski kotiček oglašuje po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpslati v pismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409.—. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

KAM, KJE?

HALO!
Vsako sredo, četrtek in petek dobite
jagnjetino in ovčje meso
v mesariji Šerbec, Studenci,
tel. 29-33. 5454-1

SLUŽBO DOBI

Rabim
DEKLO
za takoj, plačam 200 din. —
Glebov, Krčevina 7, za Kalvarijo. 5446-2

Dobra
FRIZERKA
dobi stalno službo. Pismene ponudbe pod »Stalno« na ogl. odd. »Večernika«. 5453-2

KUHARICA
samostojna, zdrava, poštena, srednje starosti, dobi službo v večjem trgu od danes do konca avgusta. Predstavi naj se v Mariboru, Wildenraimerjeva 14, pritičje. 5461-2

STANOVANJE ODDA
Oddata se s 1. avgustom
2 TRISOBNi STANOVANJi
z vsem komfortom v novi hiši v sredini mesta. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5284-5

USODA LJUDI

KARMAH
EKSPERIMENT. PSIHOGRAF. FOLG

NAŠ ŽIVOT
I OKULTE TAJNE

ZNAMENITI GRAFOLOG
F. T. KARMAH

se je odločil izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih ne glede na razdaljo mej na čudovitost. Grafolog KARMAH Vam pove po resnici vso Vašo usodo, kdaj lahko dosežete uspeh ali najdete srečo tako v pogledu ljubezni, trgovine, loterije itd. Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni in ne jadicajte, vse se o pravem času obrne na bolje. F. T. KARMAH, ki se sedaj nahaja v Mariboru, sprejema obiske v hotelu »ZAMORC« vsak dan od 9.—12. ure in od 3.—7. ure zvečer. Kupci knjige »NAS ŽIVOT I OKULTE TAJNE«, imajo pravico na brezplačne nasvete. N. B. Ostane samo par dni!

ZRAČNE SIRENE

s komprimirano zmesjo

GASILNI APARATI

za pogasitev požarjev s posebno kemijsko zmesjo

KISIK 99,7%

za sklonišča proti napadom iz zraka

Izdajajo tovarna »UNION«, Zemun, Radnička br. 1
Telefon 37-066

VELIKO KUHINJO

in sobo takoj oddam. Studenci, Kralja Petra c. 24. 5426-5

Lepo sončnato
TRISOBNi STANOVANJE
v novi hiši Slovenska 37 se odda takoj. Povprašati Gospojna 13. 5456-5

Oddam
DVORIŠČNO STANOVANJE
sobo in kuhinjo. Studenci, Krpanova ul. 27. 5462-5

Vlacet kis
ZA VLAGANJE
SOČIVJA
BREZ KUHANJA,
ZANESLJIVO
KONZERVIRANO
VLOŽENE
KUMARCE, GOBE
FIZOL I.T.D.
KANC

SOBO ODDA

SOBA
lepo opremljena s posebnim vvhodom se odda dvema gospodoma 1. avgusta. Vprašati Kežarjeva 4, Melje. 5431-8

SOBO IŠČE

GOSPOD
išče za čas od 22. julija do 25. avgusta mirno, separirano, snažno, opremljeno sobo sredi mesta. Pon. na ogl. odd. »Večernika« pod »Posavčane« 5458-9

LOKAL

Dobro vpeljana
MLEKARNA IN
BRANJERIJA
velik lokal, pripraven za kakršnokoli trgovino, na prometni točki ugodno na prodaj. Oferte pod »Ugodna prilika« na ogl. odd. »Večernika«. 5444-10

LOKAL

iščem za delavnico v mestu ali bližini. Ponudbe pod »Obrtnik« na ogl. odd. »Večernika«. 5442-10

POSEST

Kupim
HIŠO
v centru Maribora z vrtom. Plačam do 120.000 din takoj. Gamžer, Zg. Kungota 50. 5418-11

Kupim
SADOVNJAK
z vinogradom v okolici Maribora. Cena do 120.000 din. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod št. »5451«, 5451-11

DENAR

Kdo mi posodi
5000—6000 DINARJEV
na 6-mesečno odplačilo za sigurno protivrednost. — Za obresti oddam zastojni ta čas čisto, separirano sobo v parku in bližini kolodvora. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Obresti«. 5445-12

OBRt - TRGOVINA

»KERAMIKA«
Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči, — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

POHIŠTVO - OPREMA

MODERNA SPALNICA
skoro nova, poceni na prodaj. Gregorčičeva 14, vrata 6 5460-17

Ugodno prodam
OGLEDALO IN UMIVALNIK
(mušl), popolnoma nov. Vprašati Valvazorjeva 30, pri frižerju. 5457-17

Lepo prillegajoče

kopalne kostume
kopalne kape in čevlje
prinaša
po ugodnih cenah

C. Büdefeldt

Gosposka ulica

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI
stezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo najceneje pri **Š. Ketiš-u**, Stolina 1. 11406-18

Za potovanje

kovčke, kopalne torbice, nahrbtnike itd. priporočam

Ivan Kravos

Maribor, Aleksandrova
cesta 13. 5164-18

ASTROLOŠKA SPECIALISTKA MME. FELICITAS

za kratek čas v Mariboru ter sprejema dnevno Sodna 26, III-8. 5448-18

KUMARCE

za vlaganje, edina trajnočvrsta sorta. Prednaročila prevzame Josip Kremlj, Radvanje. 5416-18

Zlato in srebro,

prilijante, zastavljane listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Kdor hoče imeti odgovor na male oglase naj pošlje din 3.— v znakah na oglasni oddelek »Večernika«.

PRIDELKI

Kupujem dnevno vsako množino lepih

BRESKEV, HRUŠK

IN JABOLK

za razpošiljanje po najvišjih cenah, Josipina Bole, sadje in zelenjava na veliko, Maribor, Koroška c. 20, na dvorišču. 5452-23

RAZNO

AKO RABITE SLIKE
v prvovrstni izdelavi za legitimacije in portrete hitro, poceni. Vam nudi Foto »Jana«.

VOZILA

Prodam moderen globok **OTROŠKI VOZIČEK**
Gregorčičeva 24-I, levo. 5449-22

POUK

Dijak išče
INSTRUKTORJA
iz matematike za 6. razred realne gimnazije. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Matematika«. 5459-21

Continental

na ugodne mesečne obroke
IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

Stanko Dornik:

O sovjetski zvezi

in ostale knjige o S. S. S. R. prejmete v veliki izbiri v

Tiskovni za drugi

Maribor, Aleksandrova cesta 13
Telefon šte. 25-45.

UPRAVA ZDRUŽENJA PREVOZNISKIH OBRTOV V MARIBORU
naznanja, da je danes po daljši bolezni preminul naš član, gospod

ALBERT HERGOLD

avtoizvošček in posestnik

Pogreb dragega tovariša se vrši v četrtek, dne 18. julija 1940, ob 17 iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

V Mariboru, dne 16. julija 1940.

V globoki boli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš dobri soprog, oče, stari oče, stric, gospod

Franc Gulič

umrl v Ljubljani dne 15. julija v starosti 70 let. Zemeljski ostanki so pripeljani v Maribor, kjer bo pogreb v četrtek, ob 16.30, uri izpred mrtvašnice na Pobrežju. Sv. maša za dušnico bo v petek, ob 6. uri v magdalenski cerkvi. Maribor, dne 17. julija 1940.

Zalujoča soproga **Marija**, dr. Miro, Mimi poročena Ivanuša, Herman, otroci. Bruno Ivanuša, zet, Ilonka Gulič, snaha, Anamarija, vnučinja.